

ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI KUTATÁS, A BIZTOSAN
FELVÉTELIZŐ KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN

TARTALOMJEGYZÉK

<i>A kutatásról.....</i>	<i>2</i>
<i>Hogyan él múltunk a jelenben?</i>	<i>3</i>
<i>Felvételizők a felvételiiről</i>	<i>Hiba! A könyvjelző nem létezik.</i>
<i>Nyelvtanulás, nyelvtudás</i>	<i>22</i>
<i>Európai Unió</i>	<i>27</i>
<i>Média- és Internet hssználati szokások</i>	<i>31</i>

A kutatásról

A Felvételi Információs Szolgálat 2003 tavaszán második alkalommal készített kiterjedt felmérést a biztosan felvételiző 10-es, 11-es, illetve 12-es középiskolások körében. Az első alkalommal - 2002 tavaszán - 373 középiskola 12.544 diákja válaszolt a kérdésekre. Az idén 414 középiskolából összesen 26.678 kitöltött kérdőív érkezett vissza. A kutatást szinte minden középiskolában egyforma lelkesedéssel támogatták, ezért kielégítően reprezentatívnak tekinthetjük a felmérést, hiszen a diákok, az ország minden részében, és minden középiskola típusában azonos valószínűséggel töltötték ki a kérdőíveket. A rendkívül nagynak számító mintanagyság pedig lehetővé teszi, hogy sok szempont szerint, mélyen elemezzük a válaszokat.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani azoknak a középiskoláknak, tanároknak, illetve diákoknak, amelyek, illetve akik közreműködésükkel hozzájárultak a kutatás elkészítéséhez. Külön köszönet a Marketing Centrumnak, az eredmények feldolgozásaáért.

Hogyan él múltunk a jelenben?

Mátyás királyt kedvelik legjobban a felvételizők

Az Országos Középiskolai Kutatás első fejezetében a kedvenc magyar költőket, írókat, kedvenc szépirodalmi műveket, illetve a legkedveltebb történelmi személyiségeket firtató nyitott kérdésekre kapott válaszmegoszlásokat ismertetjük. Először is arra kértük a biztosan felvételiző 10-es, 11-es, illetve 12-es középiskolás diákokat, hogy írják fel három kedvenc költőjük, írójuk nevét, majd jelöljék meg, hogy ezek közül szerintük kit ismernek a legjobban Magyarországon, valamint külföldön.

A kérdőívkitöltők 86 százaléka írt fel legalább egy költőt vagy író. Ez nagyon kedvező aránynak tekinthető, hiszen sokan hajlamosak ellazsálni az ilyenfajta nyitott kérdések esetén a válaszadást. A legtöbb válaszadó a magyar irodalomból merített, és a felvételizni szándékozó diákok, sokkal nagyobb valószínűséggel említettek költőket, mint prózaírókat. A külföldi szerzők közül Shakespeare (7%), Tolkien (3%), Poe (3%), és S. King (2%) neve szerepelt viszonylag gyakran a kérdőíveken. Mindez szinkronban van a középiskolai irodalomoktatás súlypontjaival.

Kedvenc költők, írók	kedvenceként említette	legismertebb itthon	legismertebb külföldön
1. Petőfi Sándor	55%	44%	24%
2. Ady Endre	38%	13%	10%
3. József Attila	24%	9%	4%
4. Arany János	21%	4%	2%
5. Radnóti Miklós	15%	3%	2%
6. Jókai Mór	10%	2%	2%
7. Kölcsey Ferenc	8%	3%	1%
8. Csokonai Vitéz Mihály	6%	1%	0%
9. Vörösmarty Mihály	6%	1%	0%
10. Móricz Zsigmond	5%	0%	0%
11. Kosztolányi Dezső	4%	0%	0%
12. Mikszáth Kálmán	4%	0%	0%
13. Tóth Árpád	4%	0%	0%
14. Babits Mihály	3%	0%	0%
15. Madách Imre	3%	0%	0%

16. Gárdonyi Géza	2%	0%	0%
17. Karinthy Frigyes	2%	0%	0%
18. Kertész Imre	2%	1%	2%
19. Márai Sándor	2%	0%	0%
20. Rejtő Jenő	2%	0%	0%
21. Örkény István	2%	0%	0%
22. Juhász Gyula	2%	0%	0%
23. Berzsenyi Dániel	1%	0%	0%
24. Fekete István	1%	0%	0%
25. Katona József	1%	0%	0%
26. Pilinszky János	1%	0%	0%
27. Balassi Bálint	1%	0%	0%
28. Csáth Géza	1%	0%	0%
29. Szabó Lőrinc	1%	0%	0%
<i>külföldi költőket, írókat írt</i>	<i>17%</i>	<i>5%</i>	<i>7%</i>
<i>nem írt egy nevet sem</i>	<i>14%</i>	<i>11%</i>	<i>36%</i>

Hasonló következtetésre juthatunk a három kedvenc szépirodalmi művet firtató kérdésre kapott válaszok alapján is. Az 1 százaléknál gyakoribb említések listáján egyedül a Gyűrűk ura nem hivatalosan kötelező olvasmány a középiskolások számára (1. és 2. táblázat). A felvételiző középiskolások 39 százaléka pedig egyetlen szépirodalmi alkotást sem említett, és ez önmagában is azt jelzi, hogy az irodalmi élmények keresése korántsem általános a középiskolások körében.

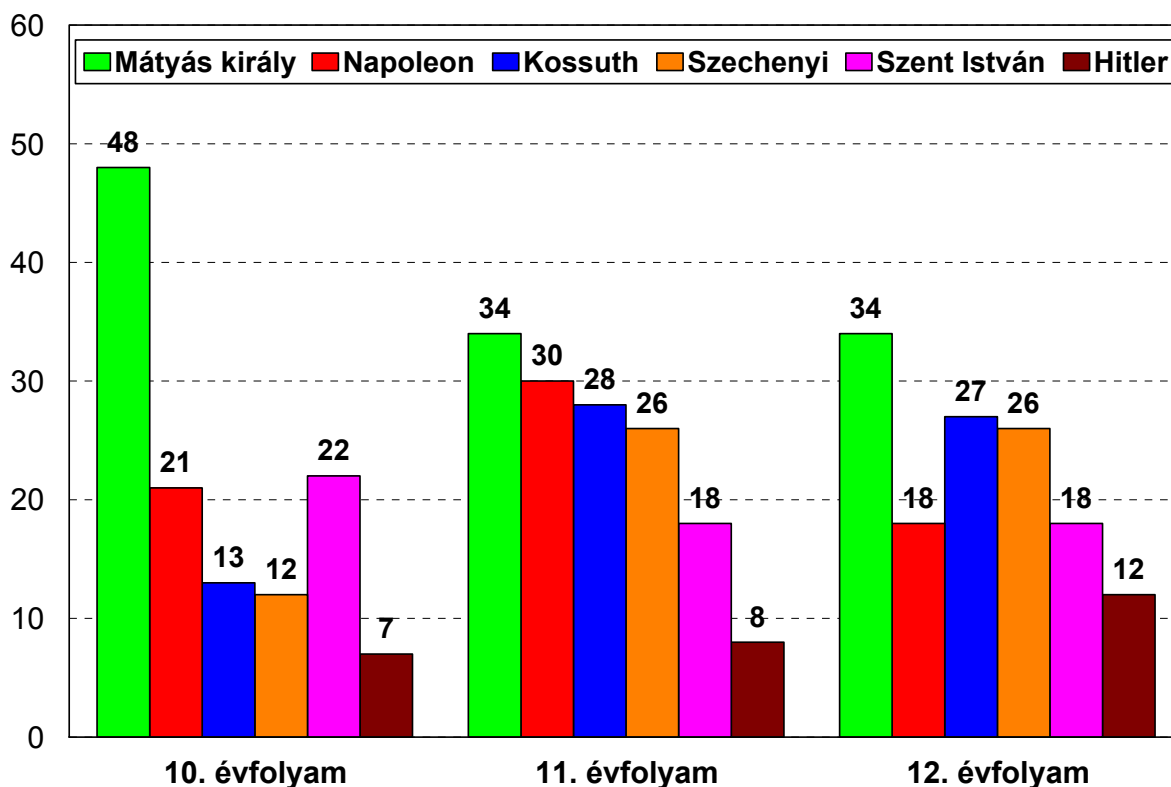
Kedvenc művek	szépirodalmi	kedvenceként említette	legismertebb itthon	legismertebb külföldön
1. Rómeó és Júlia		19	9	14
2. Egri csillagok		16	10	4
3. Az ember tragédiája		12	6	4
4. Bánk Bán		12	6	3
5. Aranyember		11	4	1
6. Pál utcai fiúk		10	5	2
7. A kőszívű ember fiai		6	2	1
8. Toldi		6	2	1
9. Csongor és Tünde		5	1	0

10. Himnusz	5	4	2
11. Légy jó mindhalálig	5	2	0
12. Vörös és fekete	5	0	2
13. Bűn és bűnhődés	4	1	2
14. Édes Anna	4	1	0
15. János Vitéz	4	2	0
16. Anyegin	3	0	0
17. Az Apostol	3	0	0
18. Gyűrűk ura	3	1	2
19. Hamlet	3	1	1
20. Nyomorultak	3	1	2
21. Sorstalanság	3	1	2
22. Tartuffe	3	0	0
23. A reményhez	2	0	0
24. Antigoné	2	0	0
25. Aranyvirágcserep	2	0	0
26. Árvácska	2	1	0
27. Beszterce ostroma	2	0	0
28. Candide	2	0	1
29. Faust	2	0	1
30. Nemzeti dal	2	1	0
31. Szent Péter esernyője	2	0	0
32. Szeptember végén	2	0	0
33. Szózat	2	0	0
34. Tóték	2	0	0
35. Tüskevár	2	0	0
<i>1%-nál ritkább említések</i>	<i>5</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>nem említett egyet sem</i>	<i>39</i>	<i>39</i>	<i>50</i>

A kérdőívkitöltő középiskolások 78 százaléka említett legalább egy kedvenc történelmi személyiséget. A népszerűségi listát Mátyás király vezeti. Az említési gyakoriságok azonban erősen különböznek évfolyamonként (1. ábra). Napóleont 24 százalékuk kedveli a legjobban, a harmadik helyre, pedig Kossuth Lajos került. Őt követi a „Hídember”, Széchenyi. Az ötödik helyre államalapítónk Szent István áll. A hatodik helyen végzett Hitler népszerűsége már a 10. osztályosok körében is jelentős (7%), de a 12. osztályosoknál tetőzik igazán (12%). Azoknál a diákoknál, pedig, akik katonai, illetve rendvédelmi pályát jelöltek meg továbbtanulási szakirányként, eléri a 20%-ot. (3. táblázat). Mátyás királyt a 2005-ben érettségizők említették

a leginkább, míg a 2003-ban érettségizők sokkal gyakrabban írtak XX. századi történelmi személyiségeket. Azaz a válaszok többnyire szinkronban voltak az éppen tanult történelmi korszakokkal.

A leggyakrabban említett kedveltebb történelmi személyiségek évfolyamonként

A legkedveltebb történelmi személyiségek	kedvenceként említette	legismertebb itthon	legismertebb külföldön
1. Mátyás király	38	24	7
2. Napóleon	24	5	15
3. Kossuth Lajos	23	10	7
4. Széchenyi István	22	11	6
5. Szent István	19	11	4
6. Hitler	9	4	6
7. Julius Caesar	8	1	3
8. Mária Terézia	6	1	1
9. Rákóczi Ferenc	6	1	1
10. Deák Ferenc	5	1	0

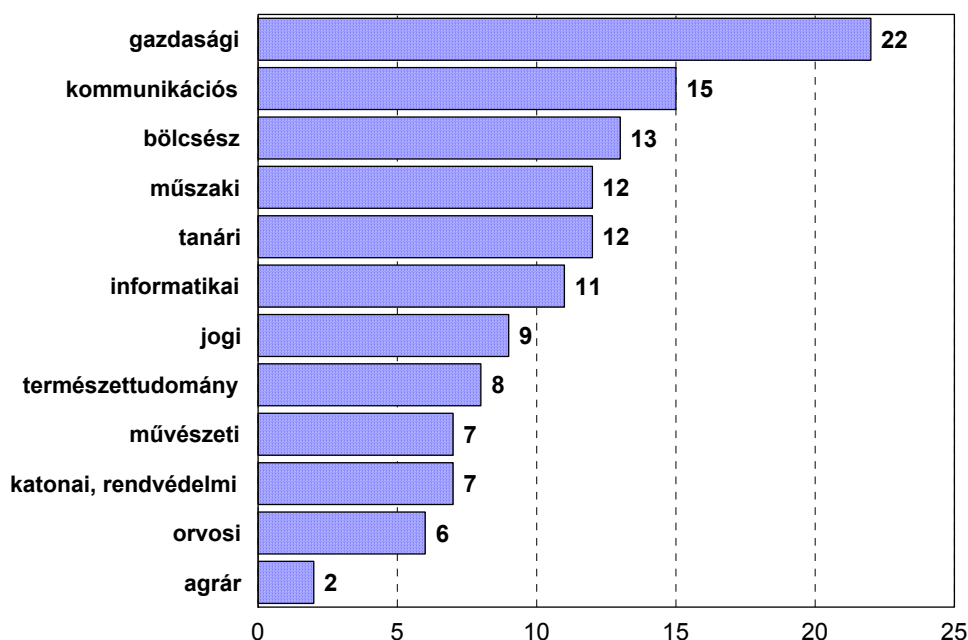
11. Hunyadi János	5	1	1
12. Károly Róbert	5	1	0
13. Zrínyi Miklós	5	1	0
14. Nagy Sándor	4	1	1
15. Dobó István	3	1	0
16. I. Erzsébet (Sisy)	3	1	1
17. IV. Béla	3	0	0
18. Kolumbusz	3	0	2
19. Árpád vezér	2	1	0
20. Churchill	2	0	1
21. Dózsa György	2	0	0
22. Horthy Miklós	2	1	0
23. Jane d'Arc	2	0	1
24. Lenin	2	1	1
25. Sztálin	2	0	0
26. XIV. Lajos	2	0	1
<i>1% alatti említések</i>	<i>8</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>nem említett senkit</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>37</i>

Felvételizők a felvételiről

A felvételiző középiskolások 47 százaléka egyetemre kíván felvételizni, 41 százalékuk főiskolára, 8 százalékuk ide is, oda is, 3 százalékuk pedig még nem döntött ebben a kérdésben. Az egyetemre és főiskolára egyszerre pályázók aránya a 12. évfolyamon kiugróan magas (16%), míg a 10. évfolyamon mindössze 4 százalék. Tehát a közvetlenül felvételi előtt állók inkább számolnak azzal a lehetőséggel, hogy ha esetleg nem sikerül teljesíteniük az egyetemi szintű felvételi követelményeket, akkor még esetleg évvesztés nélkül bekerülhetnek egy főiskolára.

A kérdőív kitöltők 90 százaléka meg tudta mondani melyik pályán kíván továbbtanulni. 74 százalékuk egy pályát jelölt meg, 13 százalékuk kettőt, 3 százalékuk pedig hármat vagy többet. Évfolyamonként, ebben a kérdésben nem láthatunk nagy eltéréseket, azaz a közvetlenül a felvételi előtt állók semmivel sem voltak határozottabbak – pályaaorientációjukat tekintve –, mint a 10. évfolyamos diákok. A budapestiek körében is valamivel magasabb volt a bizonytalanok aránya (11%), mint a vidékiek esetében (9%). (2. ábra)

Melyik pályán kívánsz majd továbbtanulni?

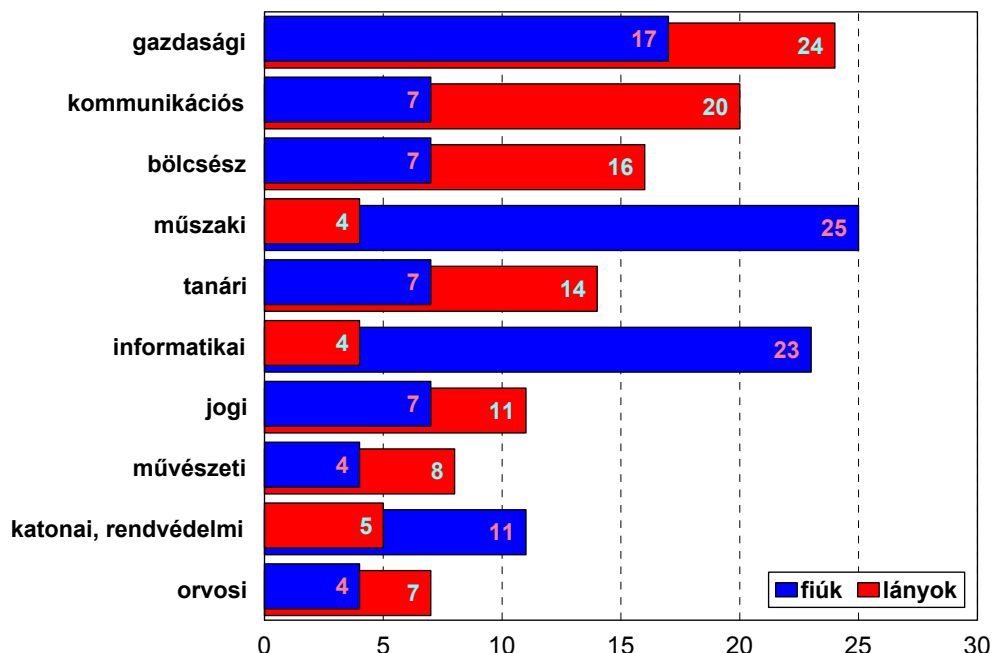

Ha összehasonlítjuk az idei eredményeket a tavalyiakkal, akkor az a legfeltűnőbb változás, hogy tavaly bátrabban jelöltek meg több pályát is a diákok, mint az idén. Ebből adódóan minden pálya jelölési gyakorisága esett. Így csak a ranghelyeket érdemes egybevetni. Itt az látjuk, hogy a gazdasági és a kommunikációs pályák a legnépszerűbbek a felvételizni szándékozók körében, akárcsak tavaly. Ugyanakkor a jogi pálya népszerűsége a 3. ranghelyről a 7-re süllyedt. Az informatikai pálya is veszített a népszerűségéből, miközben a tanári, a bölcsész és a műszaki pályák, előrébb léptek.

A 2003-ban érettségizők az átlagosnál gyakrabban említették a gazdasági (27%) a bölcsész (16%) és tanári pályát (15%). Ugyanakkor ritkábban a kommunikációs (10%), az informatikai (9%), az orvosi (3%), a művészeti (3%) és a katonai, rendvédelmi pályákat (3%). Ez utóbbi a 2004-ben érettségizők körében (9%), a művészeti és az informatikai pályák pedig a 2005-ben érettségizők körében a legnépszerűbbek. (9, illetve 13%).

Talán nem meglepő eredmény, hogy a műszaki, az informatikai és a katonai, rendvédelmi pályák iránt elsősorban a fiúk érdeklődnek, míg a tanári, az orvosi, a bölcsész, a gazdasági, a jogi és a művészeti pályák iránt inkább a lányok. (3. ábra)

Melyik pályán kívánsz majd továbbtanulni?

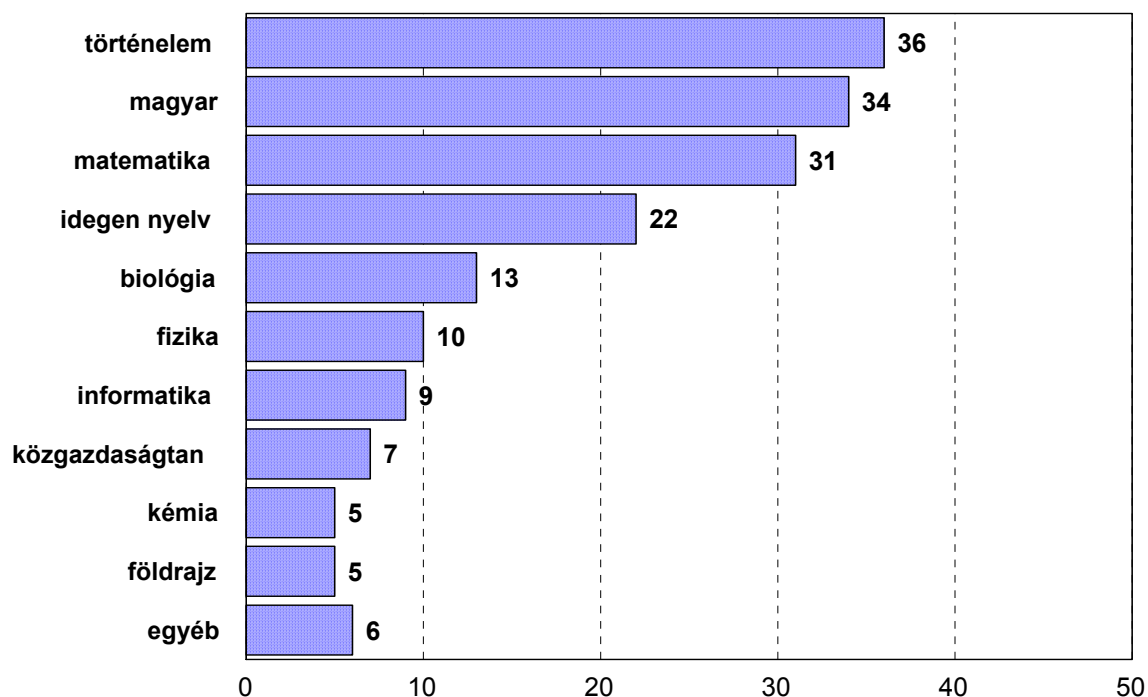

A budapestiek inkább készülnek műszaki pályára (14%), a vidéki nagyvárosokban pedig, az orvosi pálya népszerűbb az átlagosnál (8%). A kisebb települések középiskolásai körében pedig a tanári (15%), és a katonai, rendvédelmi pályák a leginkább vonzóak. (9%). A

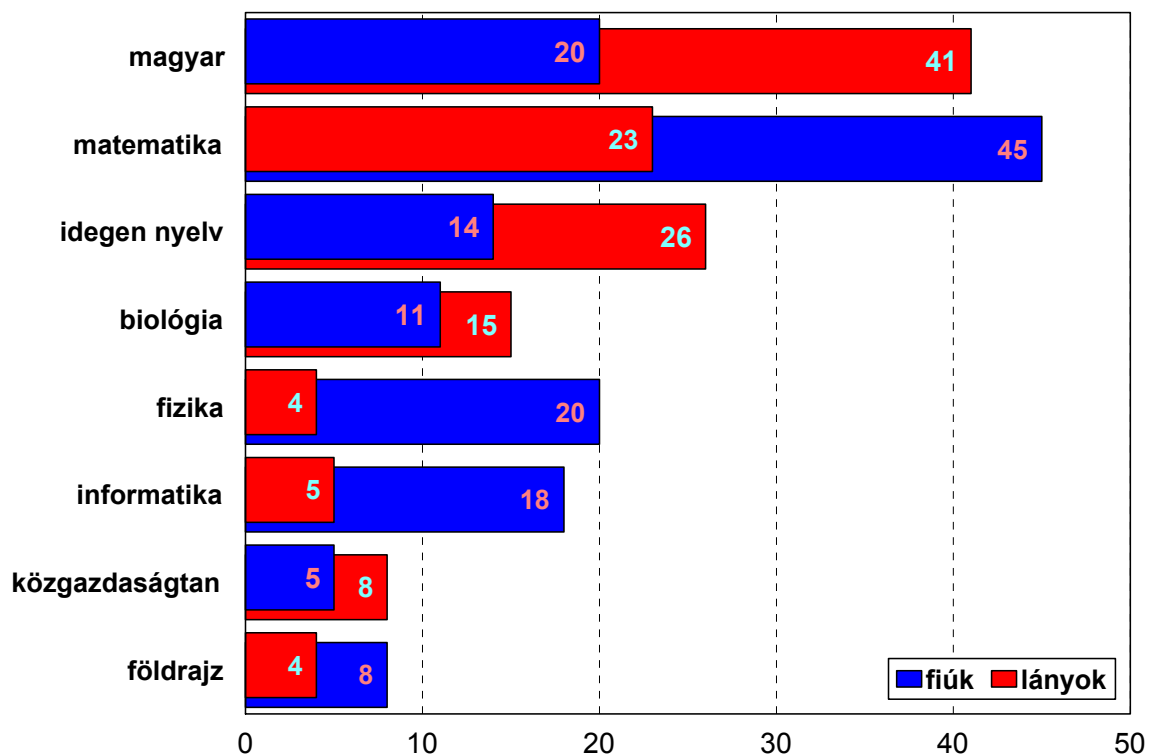
közgazdasági, a bölcsész és a művészeti pályák különösen csábítóak a Nyugat-Dunántúli diákok számára, az orvosi pálya a Dél-alföldi régióban a legnépszerűbb, a kommunikációs és a műszaki pályák pedig az Észak-alföldön. Katonai rendvédelmi pályára viszont Észak-Magyarországon készülnek a legkevesebben.

A kérdőívkitöltők 24 százaléka 1 tantárgyat jelölt meg, amelyből felvételi vizsgát kíván tenni, 65 százalékuk 2-öt jelölt, 5 százalékuk pedig hármat vagy többet is. Végül a felvételizni szándékozó diákok 6 százaléka egyetlen tantárgyat sem jelölt meg, azaz még nem döntötte el mit fog választani. A 10. évfolyamon értelemszerűen sokkal több a bizonytalan diák (16%), mint a felsőbb évfolyamokon (2%). Mivel a felvételi tantárgyak szorosan kapcsolódnak a választott szakirányhoz, ezért a fiúk-lányok választása közötti különbségek itt is megfigyelhetők. (4, 5. ábra)

Melyik tantárgyból kívánsz felvételi vizsgát tenni?

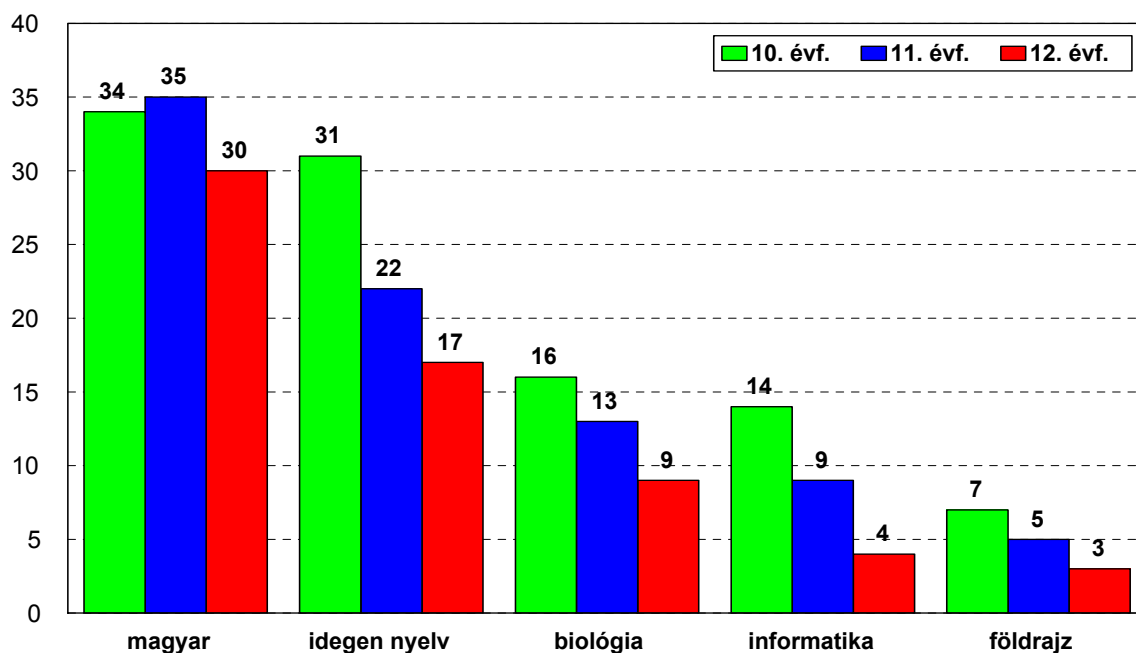

Melyik tantárgyból kívánsz felvételi vizsgát tenni?

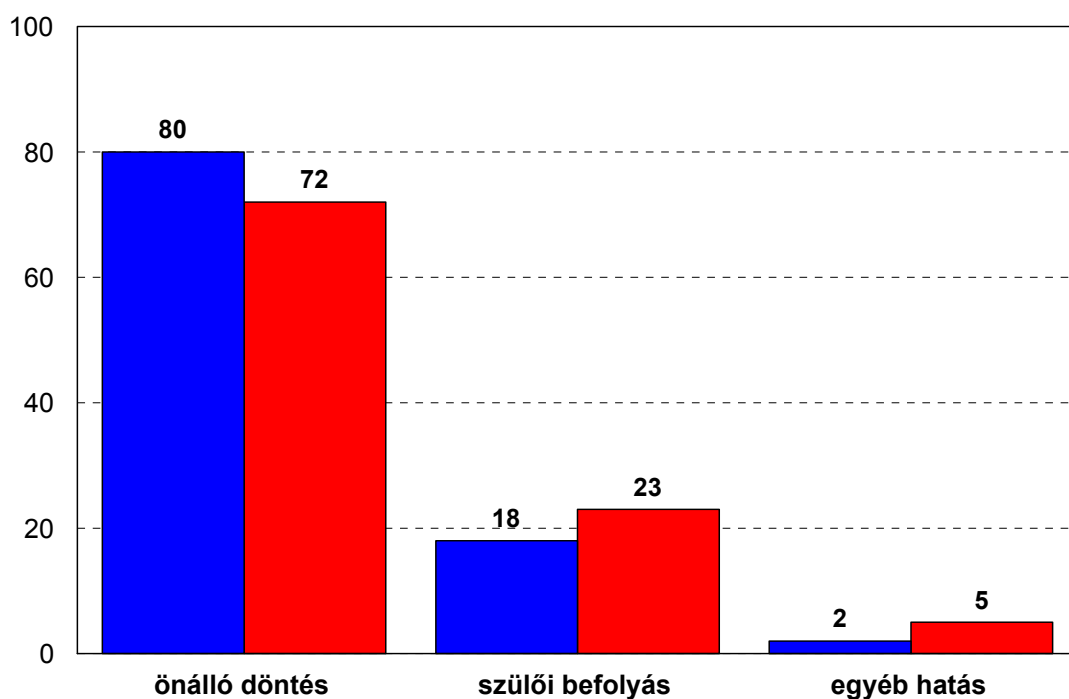
A végzős középiskolások az átlagosnál ritkábban választották a magyar nyelv és irodalmat, a földrajzot és a biológiát felvételi tárgyként, az idegen nyelv és az informatika pedig a 10. évfolyamosok körében élvez prioritást. (6. ábra)

Melyik tantárgyból kívánsz felvételi vizsgát tenni?

Tavaly a felvételizni szándékozó 11. és 12. évfolyamos diákok 80 százaléka mondta azt, hogy saját maga döntötte el, hova kíván felvételizni, és mindössze ötödük számolt be külső befolyásról (szülők 18%; egyéb 2%). Az idén viszont mindössze 72 százalékuk nyilatkozott saját döntéséről, és 23 százalékuk számolt be szülői, 5 százalékuk pedig egyéb külső befolyásról. (7. ábra)

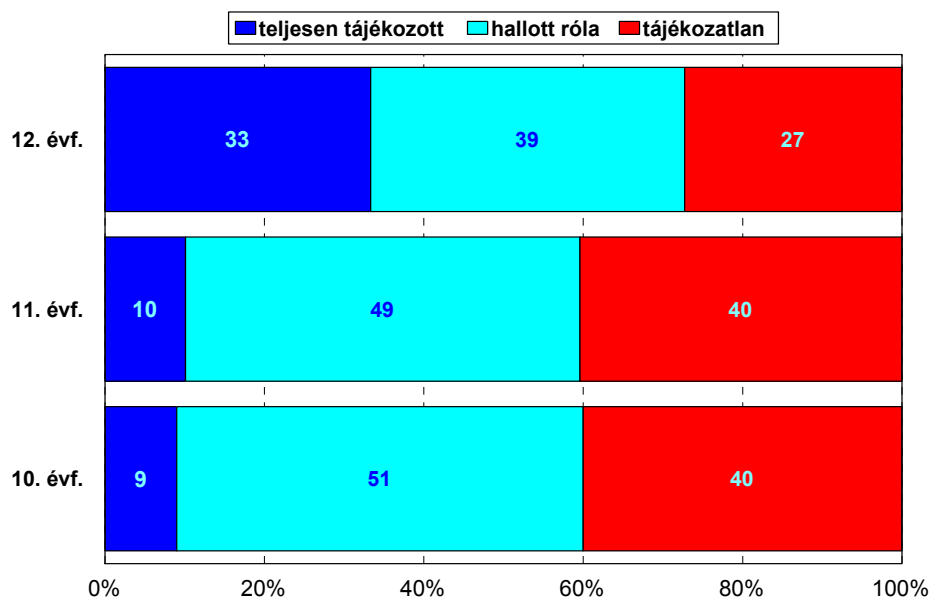
Ki befolyásol leginkább a pályaválasztásban?

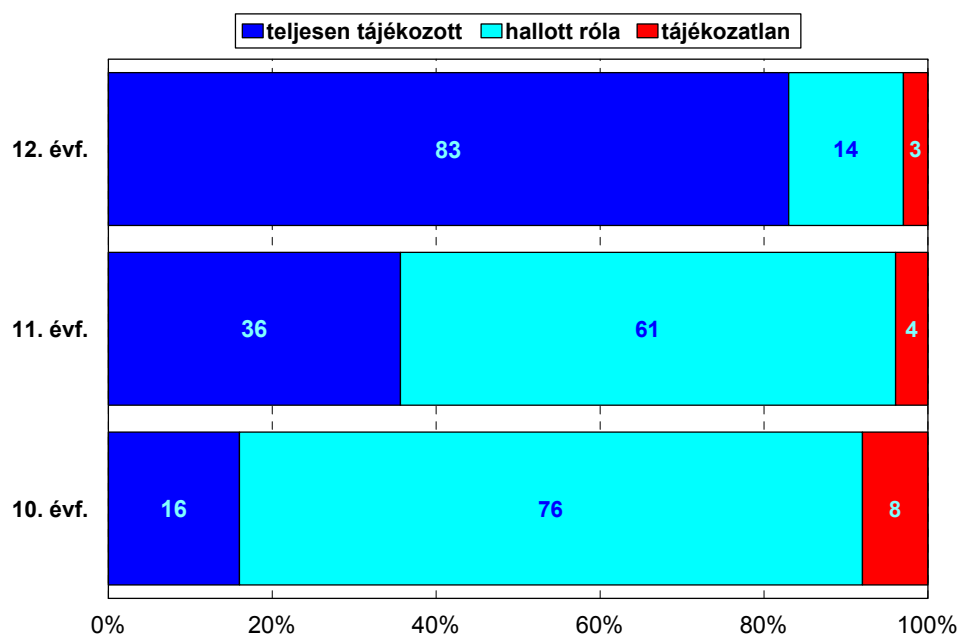
A diákok egyre tájékozottabbak

Az idei felmérésben résztvevő diákok tájékozottabbak a felvételi rendszer alappilléreivel kapcsolatban, mint a tavalyi kérdőívkitöltők. Minél közelebb vannak a felvételihez, annál inkább figyelnek az őket érintő fontos információkra. Az ábrákon bemutatott válaszok alapján képezhetünk egy 100 fokú skálát, amely mutatja a válaszadók felvétellivel kapcsolatos tájékozottságát (egyáltalán nem tájékozott=0 pont; részben tájékozott=50 pont; teljesen tájékozott=100 pont). (8/ a. b. c. ábra)

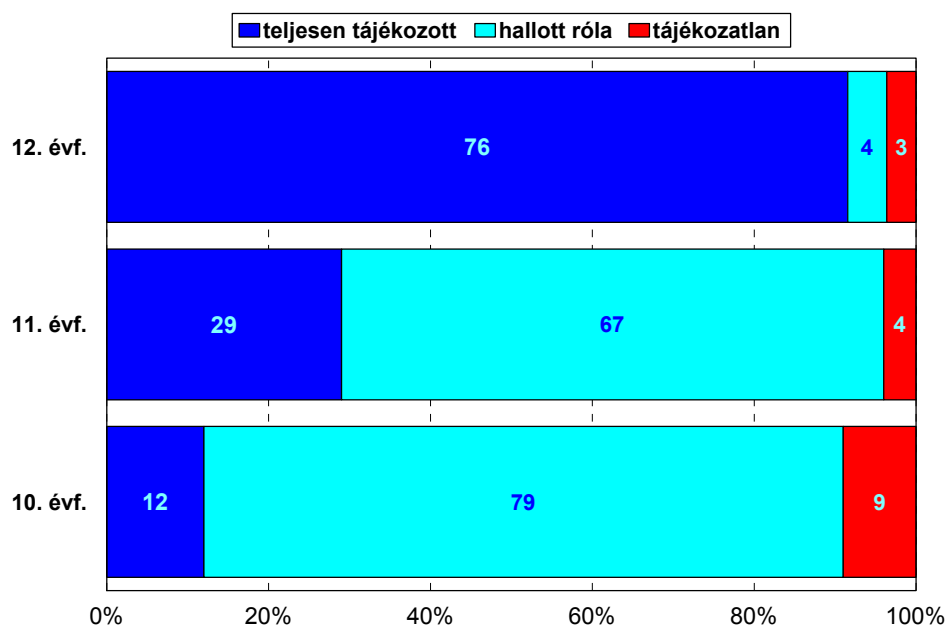
Tisztában vagy a felvételi rendszerével? - szakcsoportos besorolás

Tisztában vagy a felvételi rendszerével? – hozott és szerzett pontok számítása

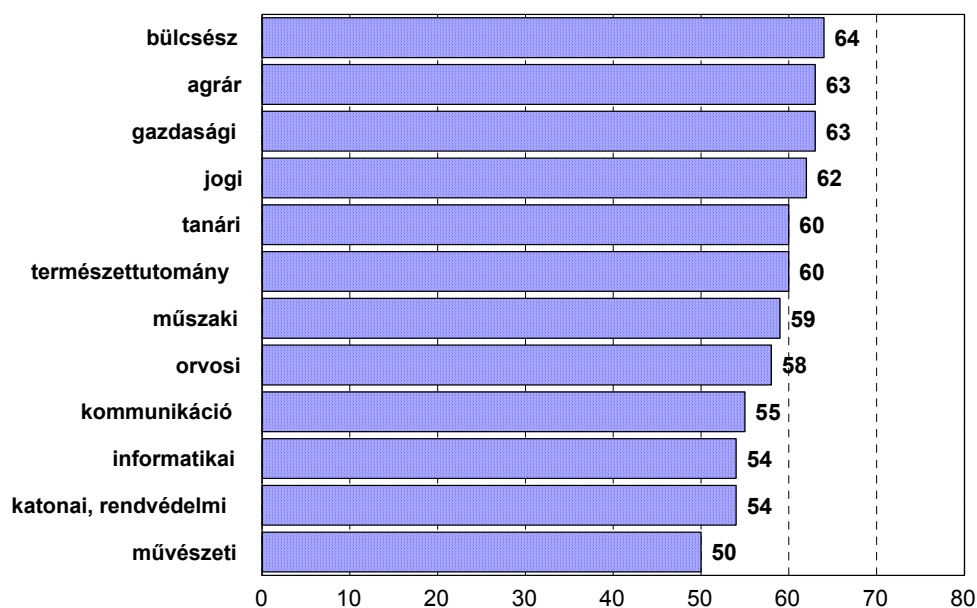

Tisztában vagy a felvételi rendszerével? – plusz pontok számítása

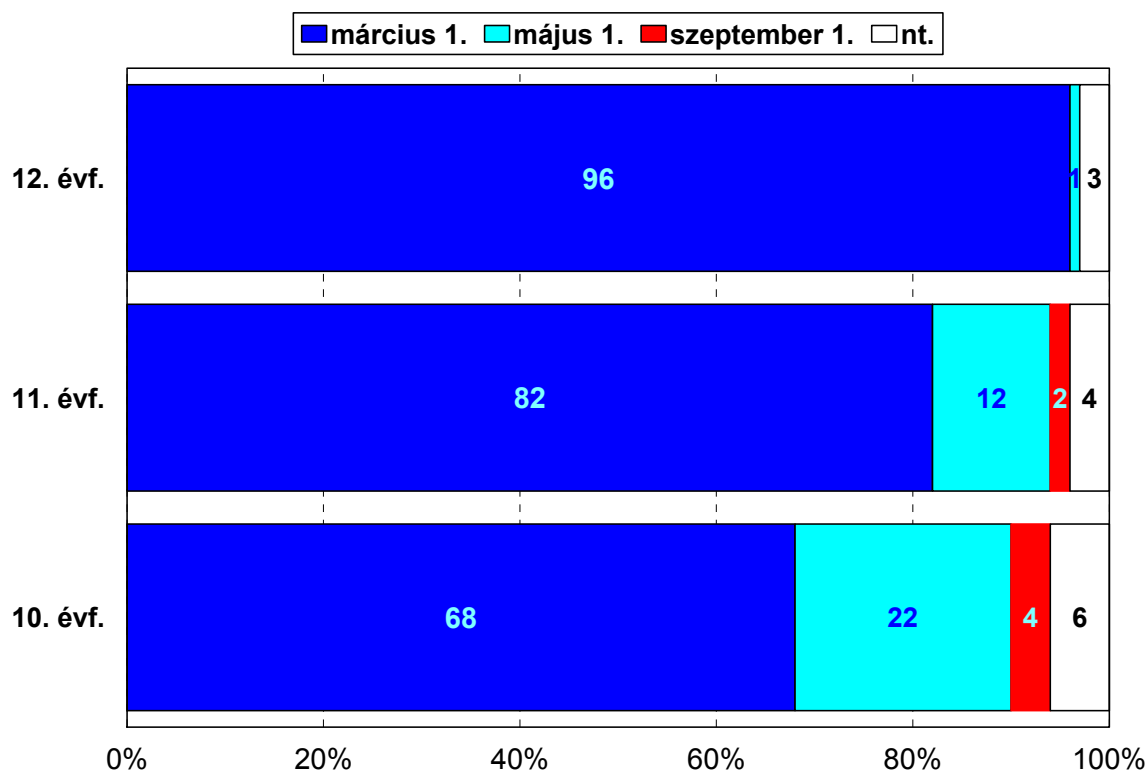
A skála átlaga a tavalyi 11. és 12. évfolyamosok körében 51 pont volt, az idén viszont 64 pont. A válaszadók neme és lakóhelye szerint találhatóak kisebb különbségek. A lányok átlaga 3 ponttal magasabb, mint a fiúké, a budapestieké pedig 3 ponttal elmarad a vidéki átlagtól. Pályaorientáció szerint, azonban sokkal nagyobbak az eltérések. A felvételi rendszerrel kapcsolatban a művészeti, informatikai, illetve katonai, rendvédelmi pályára készülőket a legkevésbé tájékozottak. (9. ábra)

A felvételi rendszerről való tájékozottság mértéke pályaorientáció szerint

A felvételizni szándékozók 82 százaléka tudja, hogy március elsejéig kell leadni a felsőoktatási jelentkezési lapokat, a végzősök körében pedig 96 százalék ez az arány. Az évfolyamon kívül más tényező nem is befolyásolta ennél a kérdésnél a válaszmegoszlásokat. (10. ábra)

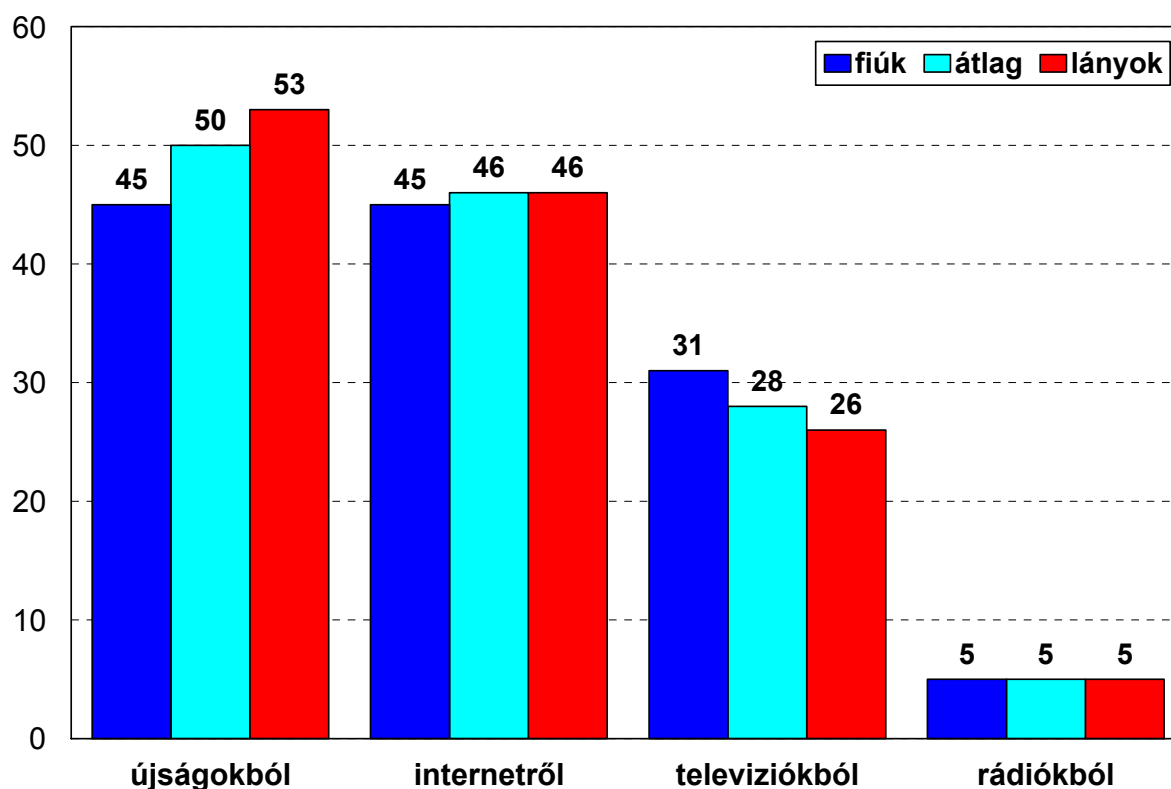
Meddig kell leadni a felsőoktatási jelentkezési lapot?

Minden második diák Egyenes úton van

A kérdőívkitöltők nagy általánosságban az újságokból és az Internetről tájékozódnak, a felvételiéről. (11. ábra) Amikor viszont 17 lehetséges forrás közül kellett megjelölniük azokat, amelyeket ténylegesen is használnak a felvételiéről való tájékozódásban, akkor 22 százalékuk csak egy forrást jelölt, 12 százalékuk kettőt, 19 százalékuk hármat, 16 százalékuk négyet, 12 százalékuk ötöt, 17 százalékuk pedig hatot vagy többet. Igazán komolyan csak három forrás korrelál a felvételi rendszerrel való tájékozottsággal: a Felvételi Tájékoztató, a www.felvi.hu és az Egyenes út az egyetemre lap.

Milyen médiumokból szerzed a legtöbb információt a felvételiről?

A 17 választható tájékoztatói forrás közül az öt legnépszerűbb: a tanárok, a Felvételi Tájékoztató, a korábban felvételizők, a média és a középiskolás diáktársak. Ez a sorrend majdnem minden régióban azonos. (4.táblázat)

Honnan tájékozódsz a leginkább a felvételiről?

A forrás jelölésének korrelációja a felvételi rendszerről való tájékozottsággal

	jelölte %	korreláció
középiskolában a tanároktól	55%	-0,10
Felvételi Tájékoztató (OFI)	53%	+0,31
korábban felvételizőktől	31%	0,00
médiumokból (TV, rádió, újságok))	29%	-0,03
középiskolában diáktársaktól	28%	-0,03
www.felvi.hu	23%	+0,29
Egyenes Út az Egyetemre (FISZ)	21%	+0,22
szüleitől	20%	-0,06
www.sulinet.hu	14%	-0,04
közvetlenül a választott intézménytől	12%	+0,13
www.palya.hu	9%	+0,10

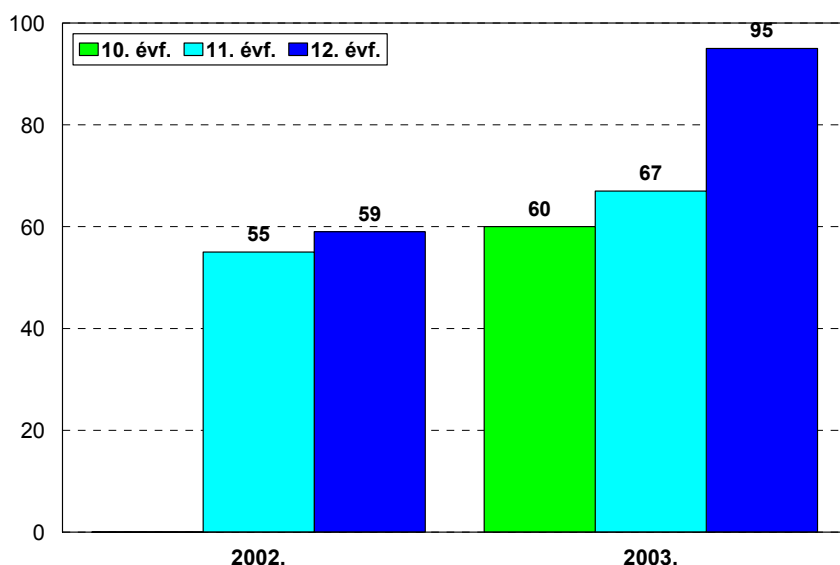
Felvételi Katalógus (FISZ)	8%	+0,03
Központi Felvételi nyílt Nap (FISZ)	7%	+0,11
www.fisz.hu	6%	+0,11
helyi iskolaújság	4%	-0,04
Országos Oktatási Hírlevél (FISZ)	2%	+0,04
helyi iskolarádió	1%	-0,02

Egyetlen kivétel a Nyugat-Dunántúl területe, ahol a rangsorban a 4. helyen a www.felvi.hu internetes oldal szerepel, melyet az itt megkérdezettek 26%-a említett. A Nyugat-Dunántúli régió diákjai jelölték meg a legtöbb forrást (itt a legnagyobb arányú a négy felsorolt közül három internetes oldal látogatása is), a dél-alföldi fiatalok viszont a Felvételi Tájékoztatón és a személyes kapcsolatokon (tanárok, már felvételizettek, diáktársak, szülők) kívül más forrást elenyésző arányban használnak a tájékozódáshoz. A dél-dunántúli fiataloknál legmagasabb a személyes kapcsolatokat használók aránya.

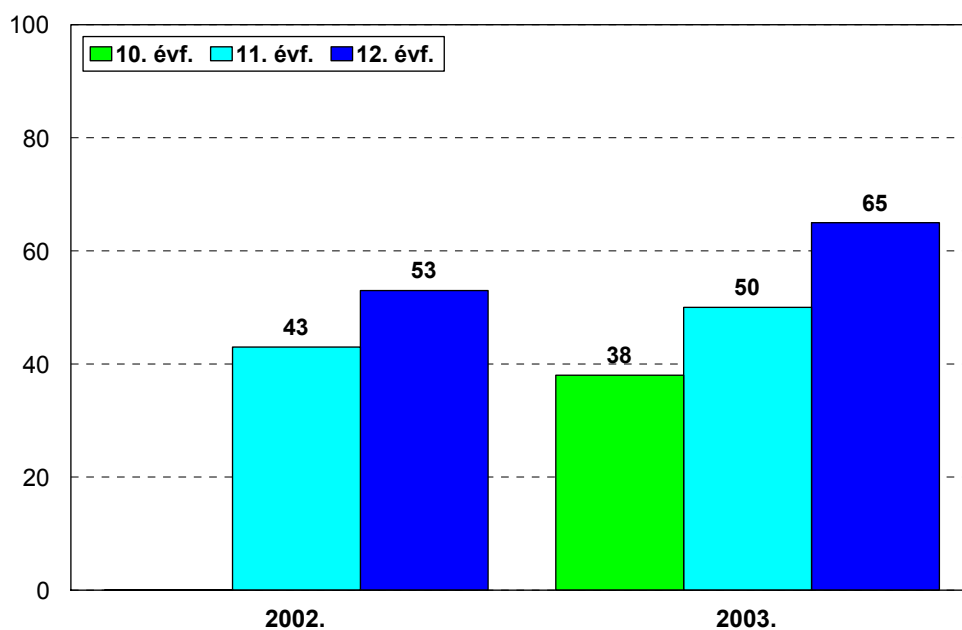
FELVÉTELIVEL KAPCSOLATOS SZOLGÁLTATÁSOK ISMERTSÉGE

A legismertebb felvétellvel kapcsolatos információkat szolgáltató szervezet az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda (OFI). Erről a felvételizni szándékozók 73 százaléka hallott. A Felvételi Információs Szolgálatról pedig a kérdőkitöltők 51 százaléka tud. Mindkét szervezet ismertsége jelentősen növekedett tavaly óta, és mára már az OFI általánosan ismert a végzős felvételiző diákok körében, míg a FISZ -t is ismeri 65 százalék. (12, 13. ábra)

Hallottál már az Országos Felsőoktatási Felvételi Irodáról (OFI)?

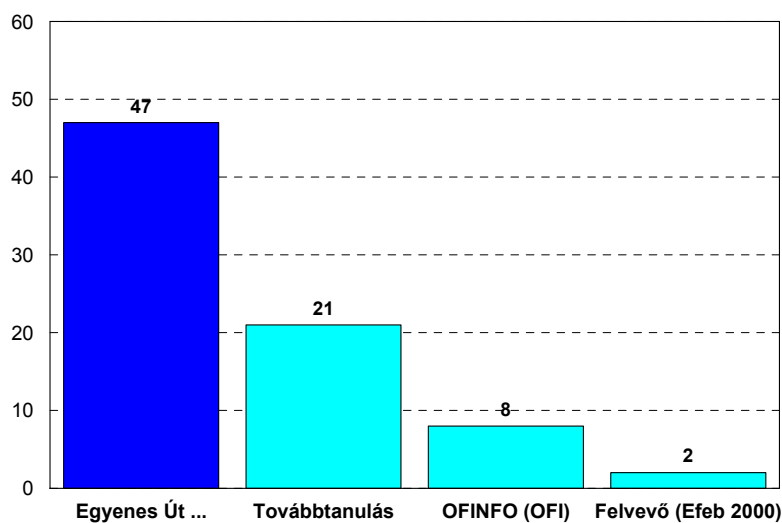
Hallottál már a Felvételi Információs Szolgálatról (FISZ)?

A Felvétellel kapcsolatos rendezvények közül a Központi Felvételi Nyílt Nap a legismertebb, erről a válaszadó diákok kétharmada hallott már. Az Országos Próbyelvizsga Rendszerről (OPR) 55 százalékuk tud, az Országos Nyelvvizsga Nyílt Napról 35 százalékuk, a DFT-Budapest Központi Felvételi Előkészítő Évfolyamokról pedig 33 százalékuk rendelkezik legalább hallomásból információkkal.

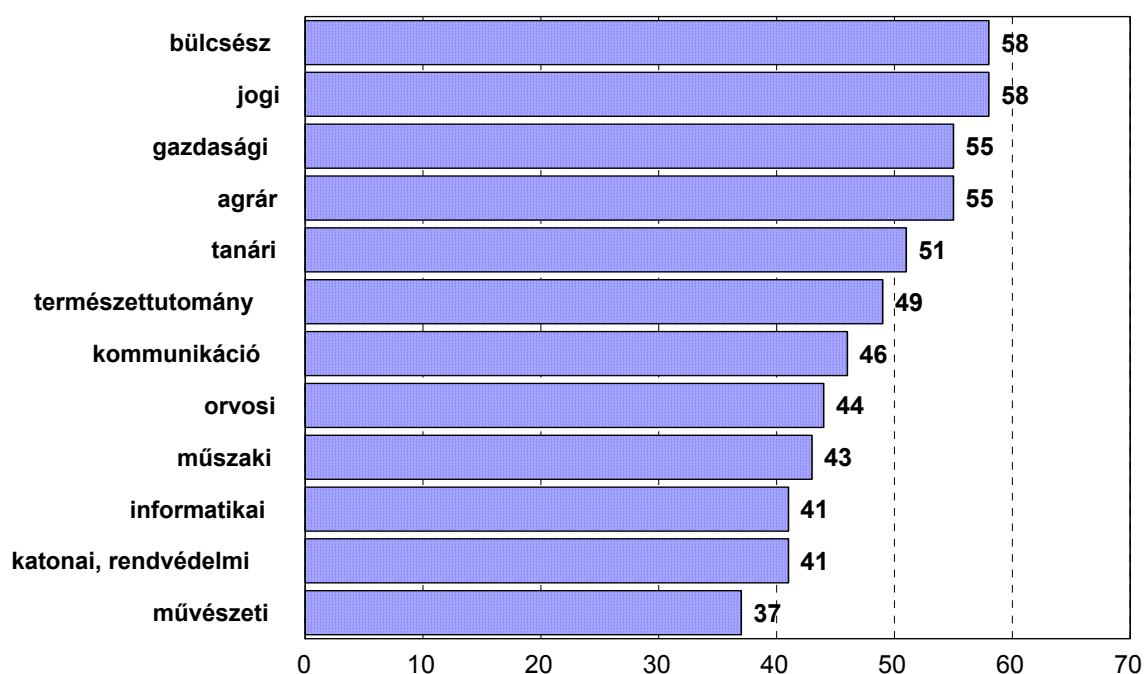
A felvételi hírájságok közül az Egyenes Út az Egyetemre lapot olvassa a legtöbb felvételiző diák. Az egyéb hasonló lapokat alig említette valaki. (14. ábra)

Melyik felvételi hírájságokat olvasod?

A 11. és a 12. évfolyamokon a kérdőívkitöltők 59 százaléka olvassa az Egyenes út az egyetemre hírújságot, és ez 18 százalékos növekedést jelent tavaly óta. A fiatalok 9%-a előfizetője az újságnak, 36%-uk pedig a középiskolában jut hozzá. A lányok gyakrabban olvassák a FISZ tájékoztató újságját (50%), mint a fiúk (42%), és a kisebb településeken tanuló diákok is gyakrabban (50%), mint a vidéki nagyvárosokban, illetve a fővárosban tanulók (46-46%). Ez egyben azt is jelzi, hogy az Egyenes Út az Egyetemre lapnak, esélykiegyenlítő funkciója is van. A jogi és bölcsész pályára készülők az átlagosnál nagyobb valószínűséggel olvassák, míg a művészeti, katonai, rendvédelmi, műszaki és kommunikációs pályára készülők sokkal ritkábban. (15. ábra)

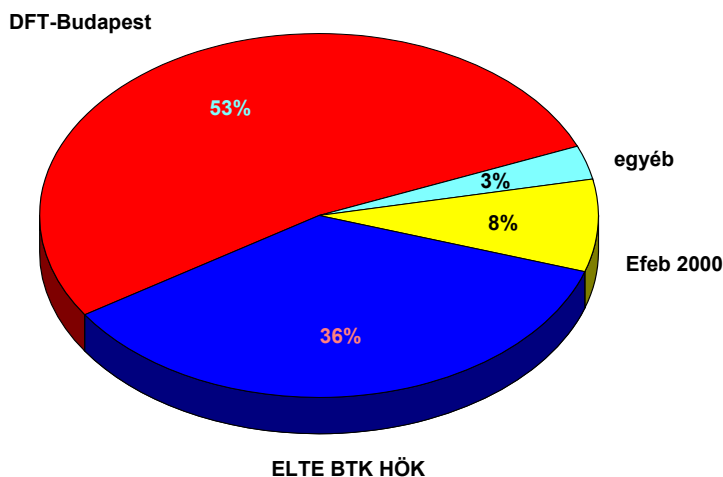
Az Egyenes út az egyetemre olvasói pályaaorientáció szerint

Melyik országos felvételi előkészítő képzést tartod a legjobbnak?

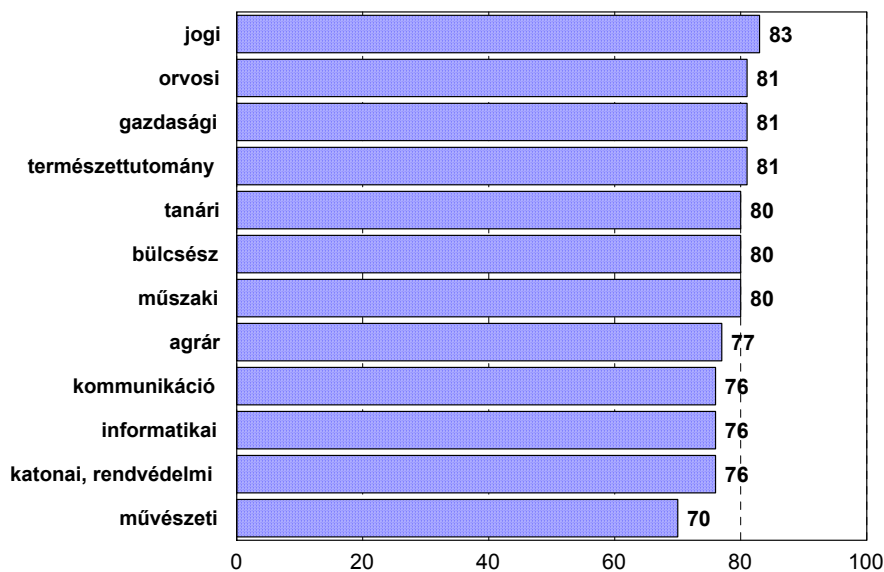
A diákokat megkérdeztük, mi a legbiztosabb módszer, mi garantálja a sikert, azaz mely országos felvételi előkészítő képzést tartják a leghatékonyabbnak, a legjobbnak. A kérdőívet kitöltő középiskolások 76 százaléka válaszolt erre a kérdésre. A legtöbben (53 százalék) a DFT - Budapest Központi Felvételi Előkészítő Évfolyamokat jelölték meg, így elmondhatjuk, hogy a diákok körében ez a legnépszerűbb. Az ELTE BTK HÖK előkészítőjére 36

százalékuk voksolt, az Efeb 2000-re 8 százalékuk, egyéb előkészítőkre pedig mindössze 3 százalék. (16. ábra)

A felvételiző diákok fele úgy véli, hogy még az érettségi évében felvételt nyer választott intézményébe. A végzős és a vidéki diákok valamivel optimistábbak, mint a fiatalabbak, illetve a fővárosiak. A legoptimistábbnak a Dél-alföldi felvételizők, a legkevésbé optimistának pedig a Nyugat-Dunántúliak bizonyultak (100 fokú skálára vetítve 82, illetve 74 pont). E tekintetben természetesen pályaorientáció szerint találtuk a legnagyobb különbségeket. A legmagabiztosabban a jogi pályára készülők vágnak neki a felvételinek, a legbizonytalanabbul pedig a művészeti pályákra készülők. (17. ábra)

A felvételi sikerébe fektetett bizalom pályaorientáció szerint/100 fokú skálára vetítve/

A felsőoktatási intézmény kiválasztásakor a középiskolások elsősorban a diploma értékét veszik figyelembe, azt hogy milyen lehetőséget biztosít az elhelyezkedésre. Másodsorban a felvételi tárgyakat alapján döntenek, a harmadik legfontosabb pedig az, hogy melyik városban található az intézmény. A lányok nagyobb valószínűséggel veszik figyelembe a felsorolt három legfontosabb jellemzőt, mint a fiúk. A fiúknál valamivel többet nyom a latba az intézmény hírneve, és az, hogy járnak-e oda ismerőseik.

A Magyarországi régiókat tekintve, a nyugat-dunántúliak esetében magasabb az átlagosnál a „slágerintézményeket” választók aránya, illetve azoké, akik olyan intézményt választanak, ahová gyermekkoruk óta szeretnének jelentkezni.

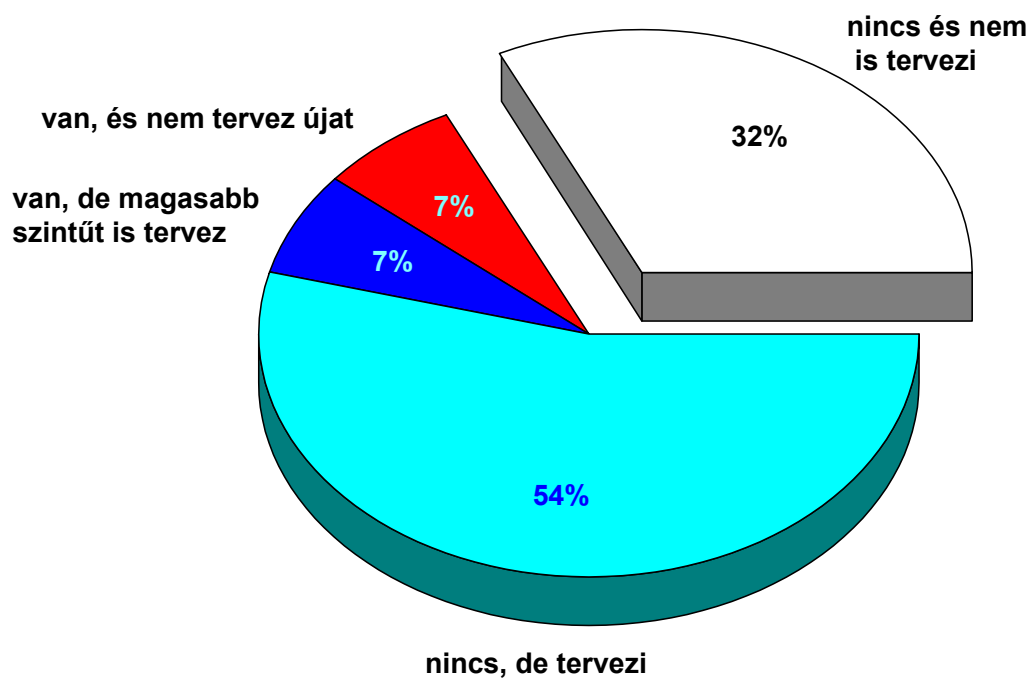
Nyelvtanulás, nyelvtudás – Hasznos, mégsem kedvelt az angol

A felvételiző középiskolások negyedének van hivatalos nyelvvizsga papírja: 22 százalékuknak egy nyelvből, 3 százalékuknak pedig két nyelvből is. Legtöbben „C” típusú nyelvvizsgával rendelkeznek: 15 százalékuk egy nyelvből, 2 százalékuk pedig kettőből. „A” típusú nyelvvizsgát 6 százalékuk szerzett, „B” típusút pedig 2%. A legtöbb felvételizni szándékozó középiskolás középfokú nyelvvizsga bizonyítványt szerzett. 18 százalékuk egy nyelvből, 2 százalékuk pedig két nyelvből is. Alapfokú vizsgát 4 százalékuk tett, és mindössze 2 százalékuk szerzett felsőfokú minősítést.

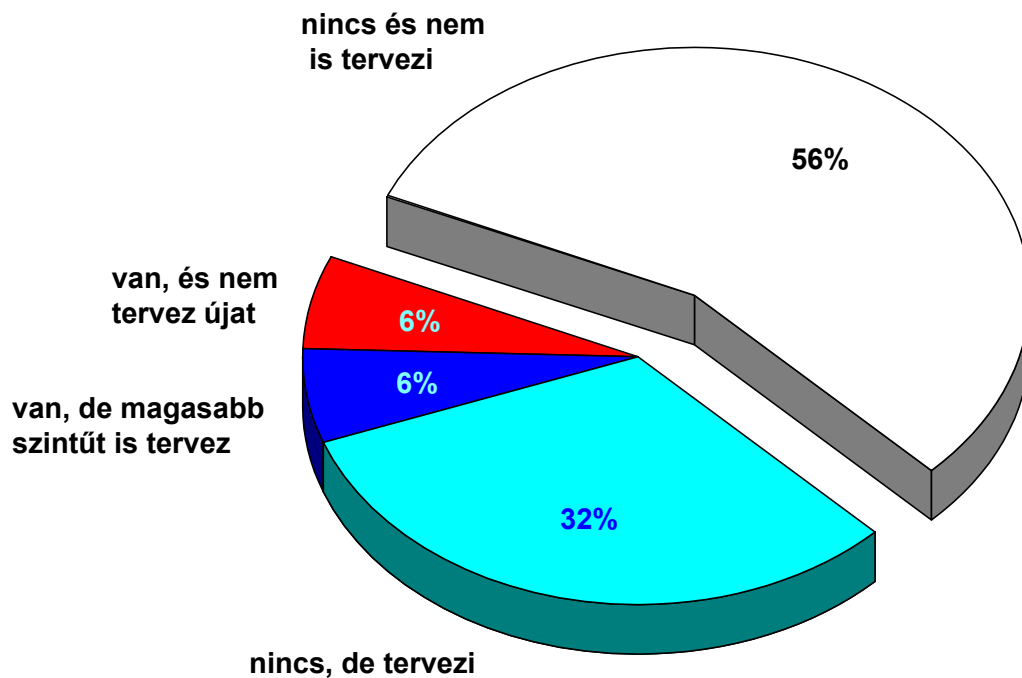
A kérdőívkitöltők gyakorlatilag csak angolból és/vagy németből tettek nyelvvizsgát. Egyéb nyelvekből (is) mindössze a diákok 1,5 százaléka vizsgázott. Angolból 14, németből pedig 12 százalékuknak van nyelvvizsga papírja. A tavalyi felmérésben résztvevő 11. és 12. évfolyamosok körében 12 és 10 százalék volt az angol, illetve német nyelvvizsgával rendelkezők aránya, idén viszont 18, illetve 14 százalék ez a két arány. A javulás tehát mindkét nyelv esetében, de leginkább az angolnál jelentős.

(18, 19. ábra)

Angol nyelvvizsga: tények és szándékok a biztosan felvételiző diákok körében

Német nyelvvizsga: tények és szándékok a biztosan felvételizők körében

A 10. évfolyamosok 11 százaléka rendelkezik nyelvvizsgával a 11. évfolyamon 22 százalék ez az arány, az érettségi évéig pedig a felvételiző diákok 41 százaléka szerzett bizonyítékot nyelvtudásáról.

A vidéki nagyvárosokban tanuló középiskolások lelkesebb nyelvvizsgázók, mint a fővárosiak, illetve a kisebb településeken tanulók. A megyeszékhelyeken, megyei jogú városokban válaszoló diákok 29 százalékanak van nyelvvizsgapapírja, a kisebb településeken tanulók körében pedig 24 százalék ez az arány. Az igazi meglepetés azonban az, hogy a fővárosban a legalacsonyabb a nyelvvizsgával rendelkező felvételiző középiskolások aránya: mindössze 22%. Az ország területét tekintve ez az arány a nyugat-dunántúli (34%) és a dél-dunántúli régióban (30%) a legmagasabb.

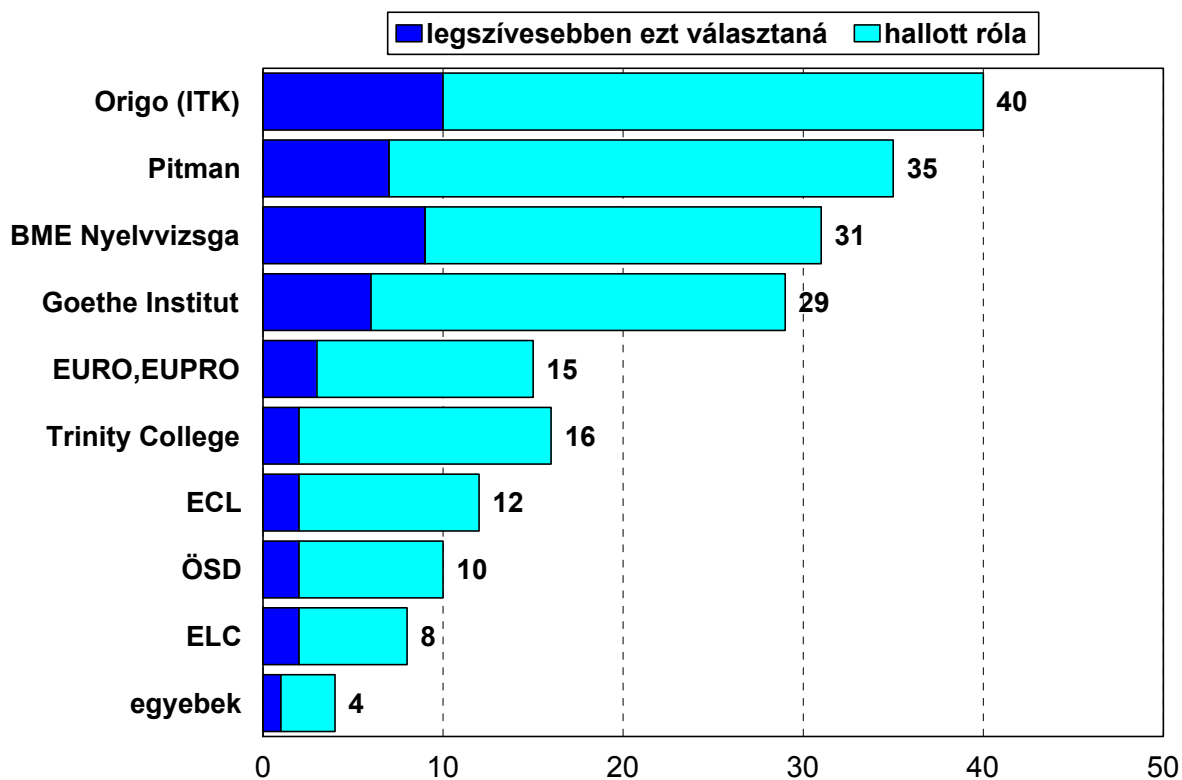
A kérdőívkitöltők 64 százalékanak nincs még nyelvvizsga-bizonyítványa, de tervezi a megszerzését, 11 százalékuknak már van, de további vizsgákat is szeretne tenni, végül 10 százalék azok aránya, akik vizsgáztak már, és a továbbiakban nem tervezik, hogy bővítik ismereteiket.

Mindössze 11 százalék az, akiknek nincs semmilyen nyelvvizsgája és a jövőben sem terveznek nyelvvizsgát tenni.

A diákok 63 százaléka egy középfokú nyelvvizsga megszerzését tervezi, tizedük pedig két középfokú vizsgára pályázik. Felsőfokú nyelvvizsga a kérdőívkitöltők 14 százalékanak szerepel a tervei között, és 6 százalék megelégedne az alapfokú vizsgával is. A nyelvvizsgázni szándékozók 80 százaléka „C” típusú vizsgára hajt, 8 százalékuk „B” típusúra, 5 százalékuk pedig „A” típusúra. (A hiányzó 7 százalék még nem döntött ebben a kérdésben.)

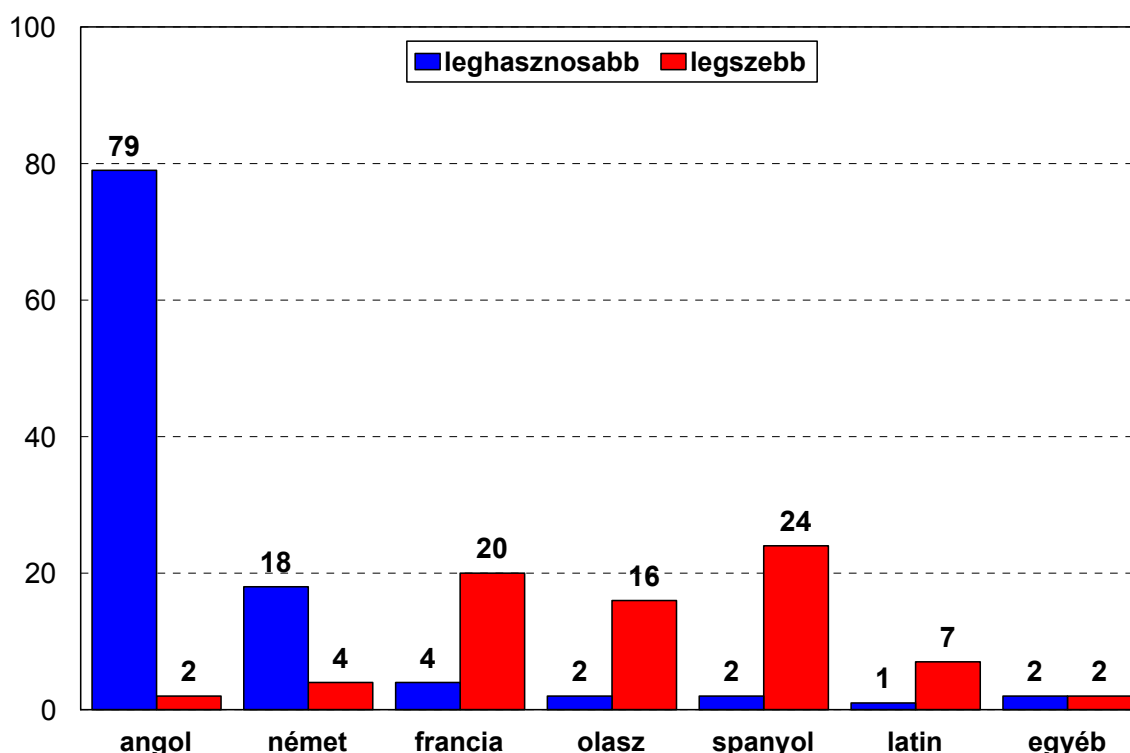
A középiskolások 86 százaléka ismer legalább egy nyelvvizsga-rendszert, és 40 százalékuk arra is választ adott, hogy melyiket választaná a legszívesebben. A legnépszerűbbnek az Origo (ITK) és a Pitman Qualifications bizonyultak (20. ábra).

A nyelvvizsga -rendszerek ismertsége, népszerűsége

A kérdőívkitöltők 86 százaléka válaszolt arra a kérdésre, hogy melyik nyelv a leghasznosabb: 72 százalékuk egy nyelvet jelölt, 12 százalékuk kettőt, 2 százalékuk pedig hármat vagy többet. A listát toronymagasan az angol vezeti: a diákok 79 százaléka jelölte ezt (is). A 2. helyre a német került 18 százalékos jelölési gyakorisággal, egyéb nyelveket pedig csak kevesen említettek (francia=4%; spanyol, olasz=2-2%; latin=1%; egyéb nyelvek (pl. orosz, héber, japán, kínai, nemzetiségi nyelvek stb.=2%). (21. ábra)

Melyik nyelv a leghasznosabb? És melyik a legszebb?

A kérdőívkitöltők 69 százaléka arra kérdésre is válaszolt, hogy melyik nyelv a legszebb. Itt a latin nyelvek vitték a pálmát. A kérdőívkitöltők 63 százaléka egy vagy több illet jelölt meg a legszebbként, azaz „a legszebb nyelv” kérdésre válaszolók döntő többsége a latin nyelvek mellett tette le a voksát. Valamely latin nyelv megtanulását azonban csak kevesen vélték a leghasznosabbnak. (21. ábra)

A lányok nagyobb valószínűséggel válaszoltak mind a leghasznosabb, mind pedig „a legszebb nyelv kérdésre”, mint a fiúk. Körükben 88 és 75 százalék a kérdésekre válaszolók aránya, míg a fiúk körében 81 és 59 százalék.

A fiúk és a lányok nem csak abban különböznek, hogy a fiúk kisebb valószínűséggel válaszoltak a kérdésekre, hanem abban is, hogy a válaszadó lányok még az átlagosnál is nagyobb (93 százalékos) valószínűséggel tartják a legszebbnek valamelyik latin nyelvet, míg a válaszadó fiúk körében „csak” 87 százalék a latin nyelveket (is) választók aránya.

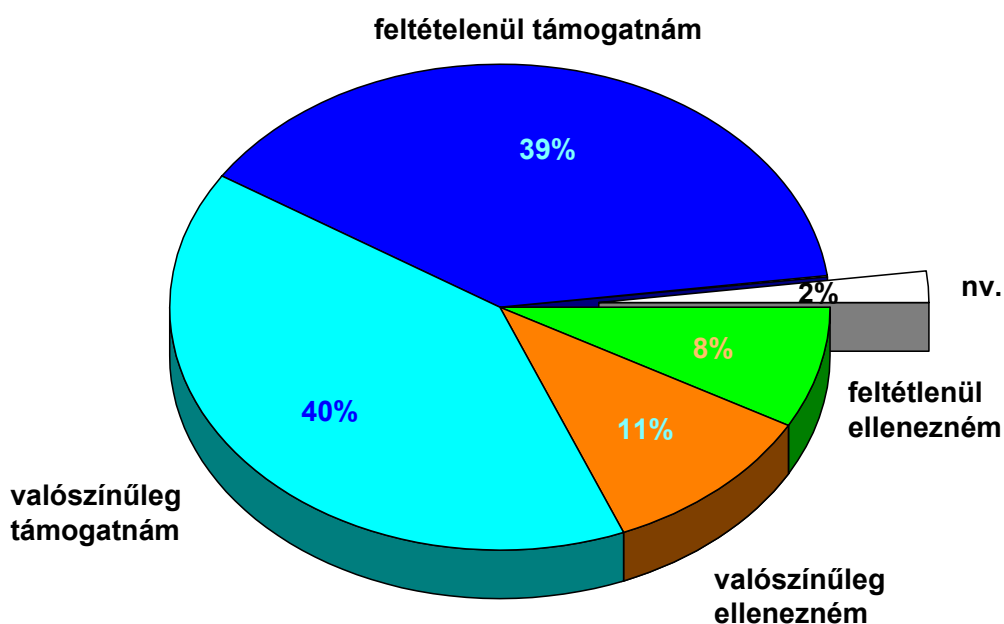
Európai Unió – A tanulók fele külföldön dolgozna

A felvételizők 85 százaléka pontosan tudja, hogy Magyarország 2004-ben fog csatlakozni az Európai Unióhoz, 6 százalékuk viszont úgy véli, hogy már az idén csatlakozunk, 5 százalékuk pedig azt hiszi, 2005 lesz a csatlakozás dátuma, 4 százalék nem tudott dönteni ebben a kérdésben. A jogi és igazgatási szakokra pályázók bizonyultak a legtájékozottabbaknak (88% helyes válasz), míg a művészeti szakokra pályázóknak mindössze 81 százaléka jelölte meg 2004-et a csatlakozás éveként.

A felvételizni szándékozó középiskolások csatlakozáspártiak. 39 százalékuk feltétlenül támogatta volna népszavazáson hazánk uniós csatlakozását, 40 százalékuk pedig valószínűleg támogatta volna. Velük szemben 11 százalék volt azok aránya, akik valószínűleg nemmel szavaztak volna, és 8 százalék, aki feltétlenül ellenezte volna. 2% nem válaszolt erre a kérdésre. (22. ábra)

Támogatnád vagy elleneznéd hazánk Európai Unió csatlakozását?¹

¹ A kérdőívek nagyobbik hányadát április 12. előtt töltötték ki a diákok.

Uniós csatlakozásunk szélesebbre fogja tárni az eddig sem lezárt kapukat a fiatalok külföldön tanulása, valamint munkavállalása előtt. A biztosan felvételiző középiskolások ötöde tervezi, hogy pár évig külföldön fog tanulni, néhány hónapos külföldi tanulást pedig 45 százalékuk tervez. Ennél is többen –a kérdőívkitöltők 53%-a - tervezi, hogy néhány hónapra külföldre mennek dolgozni. Pár éves külföldi munkavállalást pedig 37 százalék tervezget.

A lányok sokkal nyitottabbak a külföldön tanulásra és a néhány hónapos külföldi munkavállalásra, mint a fiúk, akik viszont nagyobb valószínűséggel tervezgetnek hosszabb külföldi tartózkodást. (5. táblázat)

Az Európai Unió csatlakozást követően a jelenleginél több lehetőség nyílik más tagállamokban tanulni, illetve munkát vállalni. Tervezed-e hogy a csatlakozást követően:

	fiúk	lányok	felvételizni szándékozók
pár hónapra, külföldre menj tanulni?	39	49	45
pár évre, külföldre menj tanulni?	19	21	20
pár hónapra, külföldre menj dolgozni?	50	55	53
pár évre, külföldre menj dolgozni?	43	35	37

A külföldön tanulás, illetve munkavállalás előtérbe kerülését, erősen befolyásolja a fiatalok nyelvtudása. Azok a középiskolások, akik szereztek már hivatalos nyelvvizsga papírt, nagyobb valószínűséggel tervezik a külföldi „kiruccanást”, mint azok a fiatalok, akiknek még nem rendelkeznek nyelvvizsga-bizonyítvánnyal. (6. táblázat)

	van nyelvvizsgája	nincs nyelvvizsgája
pár hónapra, külföldre menj tanulni?	56	42
pár évre, külföldre menj tanulni?	30	17
pár hónapra, külföldre menj dolgozni?	57	52
pár évre, külföldre menj dolgozni?	43	36

A vidékiek valamivel nyitottabbak a külföldi tanulásra, illetve munkavállalásra, mint a fővárosiak. A Nyugat-Dunántúli és az Észak-alföldi régiókban az átlagosnál többen tervezgetnek a többéves külföldi tanulást, a Közép-magyarországi régióban élők körében pedig a pár hónapos külföldi munkavállalás gondolata népszerűbb az átlagosnál. Itt azonban az a legérdekesebb, hogy a Nyugat-Dunántúlon mondták a legkevesebben, hogy pár hónapos külföldi munkavállalást terveznek, noha idáig éppen ebből az országrészből volt a legegyszerűbb néhány hónapos külföldi munkát vállalni például Ausztriában. (7/ a és b táblázat)

	Budapest	megye székhelyek	kisebb települések
pár hónapra, külföldre menj tanulni?	45	47	44
pár évre, külföldre menj tanulni?	21	22	18
pár hónapra, külföldre menj dolgozni?	52	55	53
pár évre, külföldre menj dolgozni?	36	39	39

	pár évre tanulni	pár hónapra dolgozni
--	-----------------------------	---------------------------------

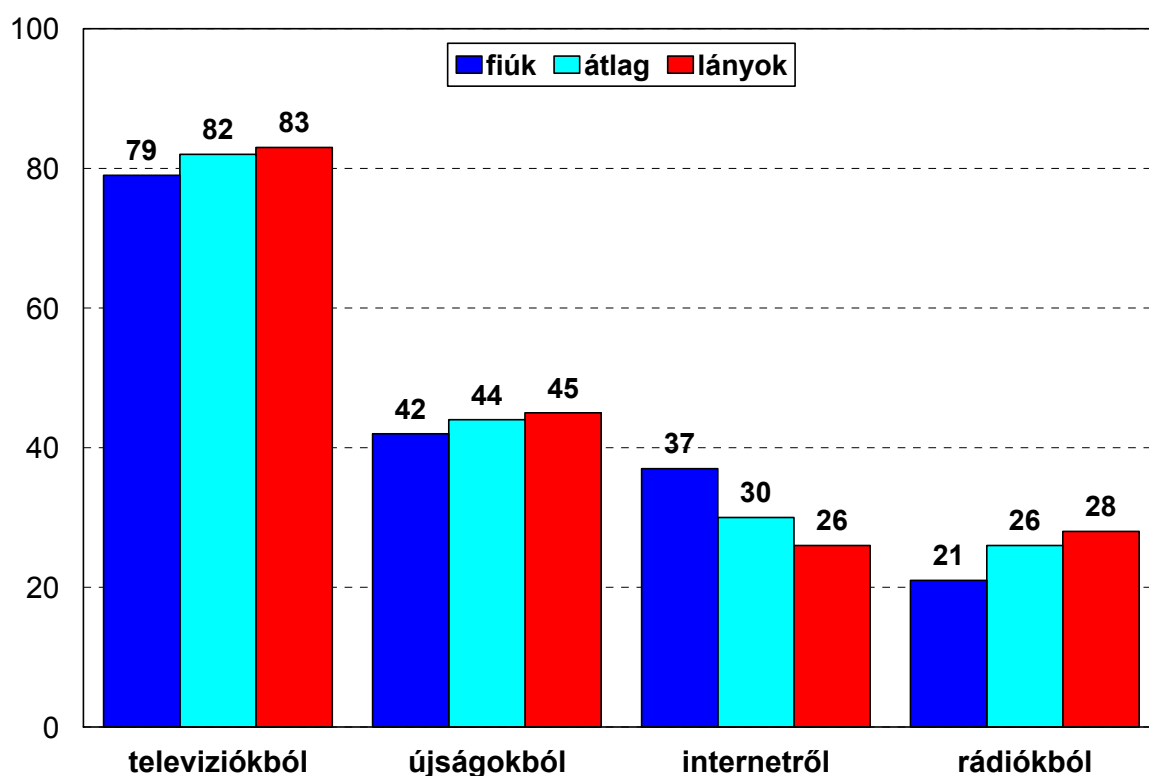
Nyugat-Dunántúl	24	49
Közép-Dunántúl	20	52
Dél-Dunántúl	19	53
Észak-Magyarország	21	53
Közép-Magyarország	19	55
Észak-alföld	23	50
Dél-alföld	20	54

Média- és Internet használati szokások – Tévéhívő új generáció

A biztosan felvételiző középiskolások a tévéből szerzik a legnagyobb valószínűséggel az általános információkat a közéletről. Ezzel persze a felnőtt társadalom is így van. Ugyanakkor a középiskolás korosztály általános tájékozódásában az internetnek is viszonylag nagy szerepe van. Az adatok értelmezéséhez tudni kell, hogy a kérdőíven szereplő 4 médiatípusból egyet sem jelölt meg a kérdőívkitöltők 1 százaléka, 43 százalékuk csak egyet jelölt, 34 százalékuk kettőt, 16 százalékuk hármat, 6 százalékuk pedig mind a négyet.

A lányok általános tájékozódásában lényegesen nagyobb szerepet játszanak a hagyományos médiumok (a tévé, a rádió és az újságok), mint a fiúkban, akinél viszont az Internet jelentősége a nagyobb (23. ábra).

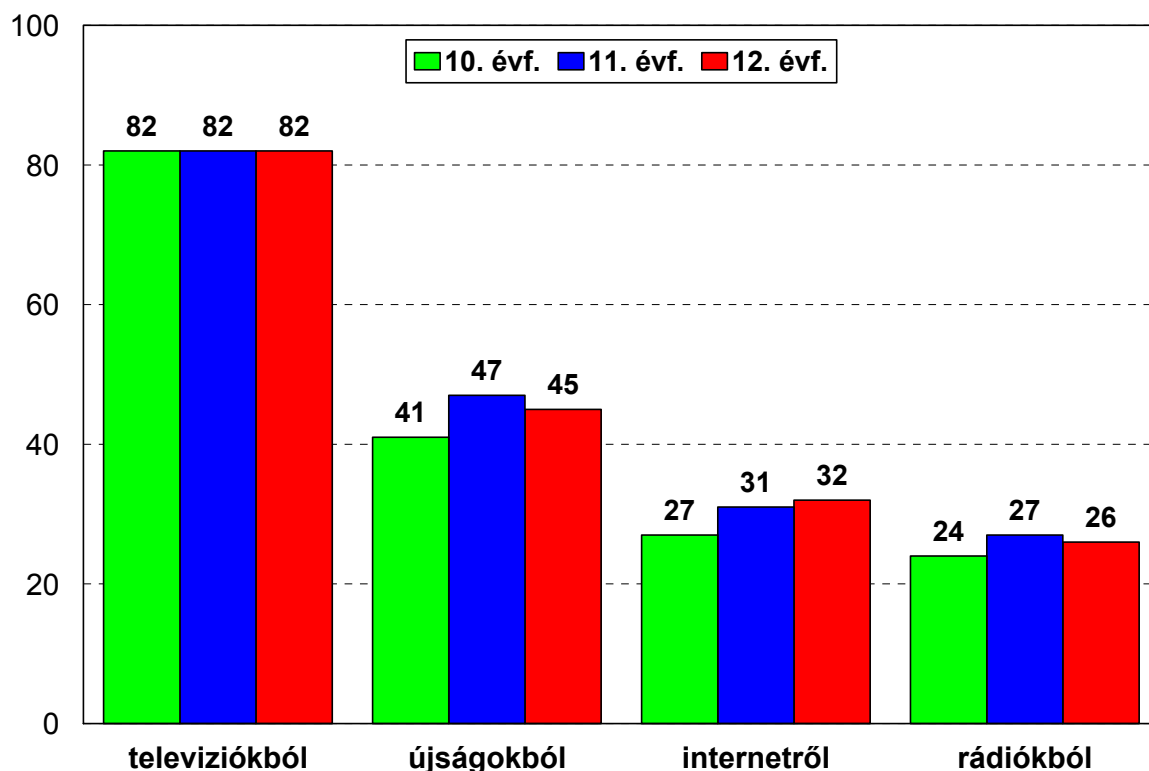
Milyen médiumokból szerzed a legtöbb általános információt a közéletről?

Az Internet említési gyakorisága a 11. évfolyamosoknál 27 százalékról 31 százalékra ugrik, az újságoké pedig 41 százalékról 47 százalékra. A tévék említési gyakoriságában viszont nincs

különbség az évfolyamok között. Mindez az jelenti, hogy 11. évfolyamtól kezdve egyre több diák tájékozódik egyszerre több forrásból (24. ábra)

Milyen médiumokból szerzed a legtöbb általános információt a közéletről?

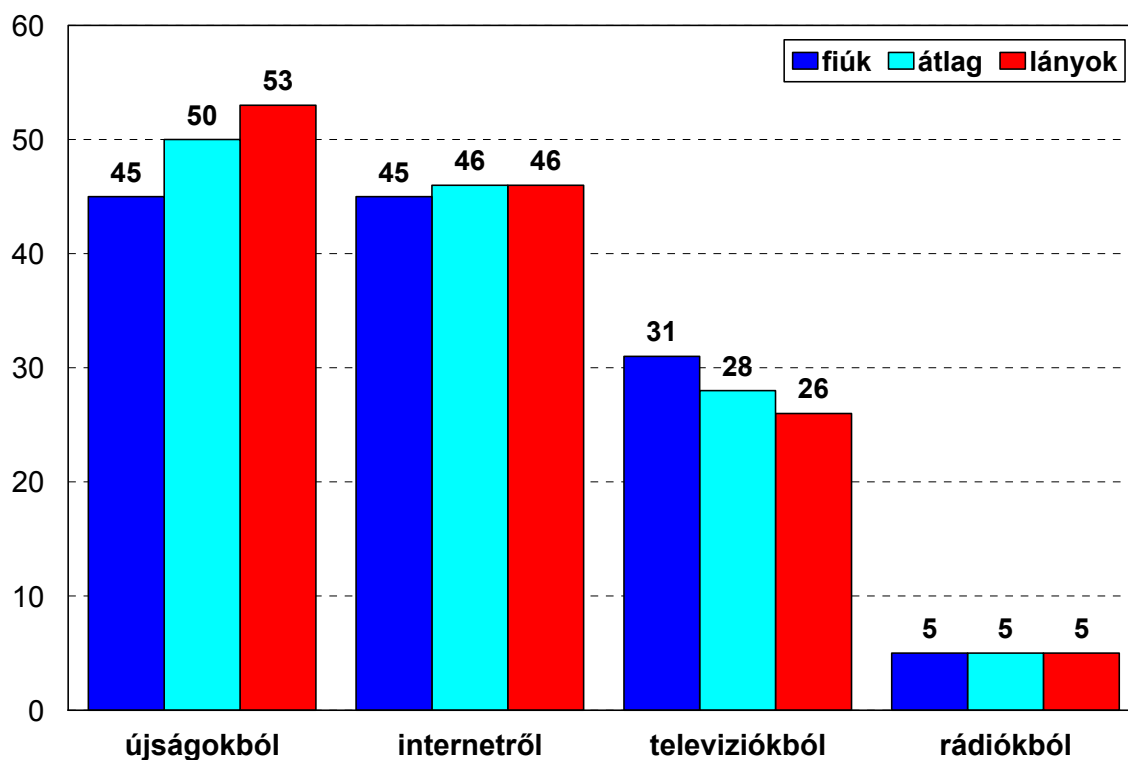
A Nyugat-Dunántúli és az Észak-Magyarországi diákok az átlagosnál gyakrabban említették az internetet, a Dél-alföldi régióban viszont az átlagosnál alacsonyabb az internetet említők aránya, és a Dél-alföldiek az újságokat is ritkábban említették, mint az ország többi részén élő társaik.

A középiskolás diákok életében természetesen kitüntetett jelentősége van a felvétellel kapcsolatos információknak. Éppen ezért azt is megkérdeztük tőlük, hogy milyen médiumokból tájékozódnak a felvételi körül. Ennél a kérdésnél árnyaltabb válaszokat kaptunk, mint az általános közéleti tájékozódással kapcsolatos kérdésnél. A kérdőívkitöltők 1 százaléka jelölte be mind a négy lehetőséget, 3 százalékuk jelölt hármat, 23 százalékuk kettőt, 70 százalékuk pedig csak egy médiumot jelölt meg. (A hiányzó 3 százalék nem válaszolt a kérdésre)

Az igazán érdekes azonban az a válaszokban, hogy az általános tájékozódással szemben itt az internetnek és az újságoknak van kitüntetett jelentősége, a tévéké alárendelt, a rádióké pedig

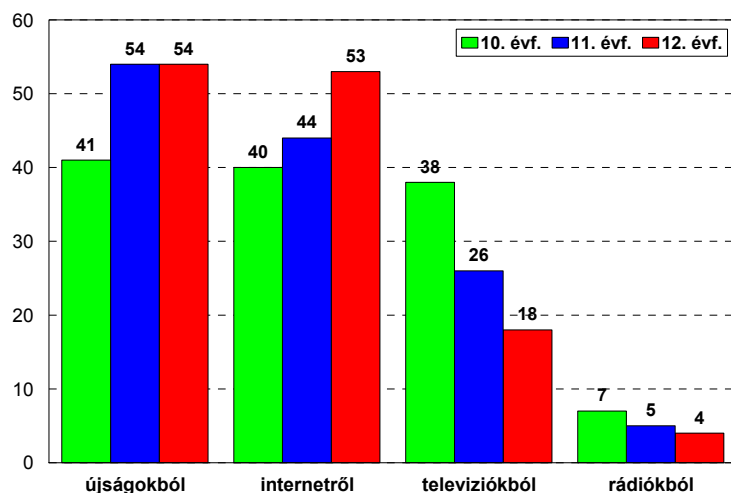
elhanyagolható. Különösen figyelemreméltó, hogy a lányok ennél a kérdésnél ugyanolyan gyakran jelölték meg az internetet, mint a fiúk. A televíziók és az újságok jelölési gyakoriságában azonban itt is jelentősek a nemi különbségek. A fiúk az átlagosnál gyakrabban említették a tévéket, a lányok pedig az újságokat (24. ábra).

Milyen médiumokból szerzed a legtöbb információt a felvételi-ről?

Az Internet jelentősége a felvételi tájékozódásban ugrásszerűen megnövekszik a 12. évfolyamon, azaz azok körében, akiket a legközvetlenebbül érint a dolog. Ez viszont azt mutatja, hogy a 10. 11. évfolyamosok inkább az általános tájékozódásuk részeként gyűjtögetik az információkat a felvételi-ről, az érettségi előtt állók viszont célirányosan keresik azokat, és konkrét információkat leginkább az Interneten és az újságokban találnak (25. ábra).

Milyen médiumokból szerzed a legtöbb információt a felvételiről?

A felvételiről való tájékozódás a felvételizőknél nem az általános tájékozódás része, hanem célirányos, aktív információ-keresés, és erre különösen alkalmas az Internet. Érdeemes részletesebben is szemügyre venni az Internet használati szokásokat.

Sűrűn szörföznek a diákok az Interneten

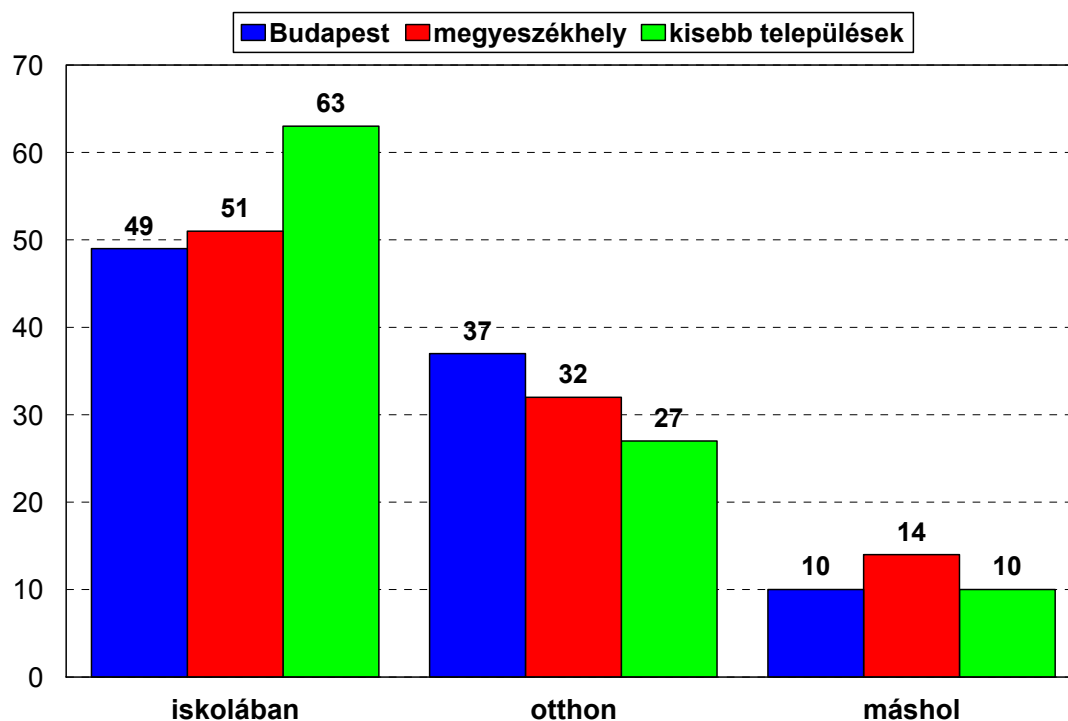
A felvételiző diákok 88 százaléka hozzá tud férni valahol a világhálóhoz. 74 százaléuk egy helyen, 14 százaléuk pedig több helyen is, legtöbbször az iskolában (54%). Otthoni hozzáférése (is) mindössze a kérdőívkitöltők harmadának van. A szülei munkahelyén a diákok 6 százaléka, barátnál ismerősnél, nyilvános helyeken pedig 5 százaléuk szokott internetezni.

A fiúk 10 százalékával szemben a lányok 13 százaléka van teljesen elzárva a világhálótól. Az igazán figyelemreméltó azonban az, hogy a fiúk 41 százalékával szemben a lányoknak mindössze 21 százaléka jelezte azt, hogy otthon is szokta használni az internetet. Ez nyilván azt mutatja, hogy a fiúk szülei hajlamosabbak otthoni Internet hozzáférést biztosítani a gyerekeknek, mint a lányoké.

Másrészt a 2004-ben, illetve 2005-ben érettségizők 56 százalékával szemben az idén érettségizetteknek mindössze 49 százaléka mondta azt, hogy az iskolában is szokott internetezni. Ez az adat viszont a Sulinet folyamatos bővüléséről ad hírt.

A kisebb települések középiskoláiba járók sokkal gyakrabban számoltak be iskolai internetezésről, mint a megyeszékhelyeken, illetve a fővárosban élő diákok. Náluk viszont az átlagosnál gyakoribb az otthoni hozzáférés. (26. ábra).

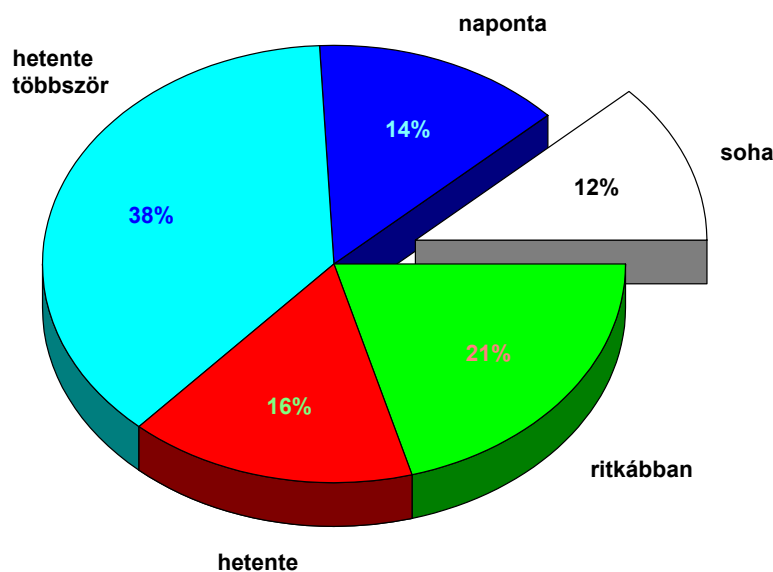
Használod-e az internetet?

Az otthoni Internet-használat tekintetében igen nagyok a regionális különbségek is. A Nyugat-dunántúliak 56 százalékával szemben a Közép-Dunántúlon és a Dél-alföldön mindössze a kérdőívkitöltők 27 százaléka számolt be otthoni Internet használatról.

Ami az Internet használati gyakoriságokat illeti, azt látjuk, hogy a felvételizni szándékozók valamivel több, mint a fele (52%-uk) tekinthető havy user-nek. Ennyien mondták, hogy naponta vagy legalábbis hetente többször interneteznek (27. ábra).

Milyen gyakran használod az Internetet?

Ha a 27. ábrán látható Internet-használati gyakoriságokat 100 fokú skálára vetítjük (*naponta*=100 pont, *hetente többször*=75 pont, *hetente*=50 pont, *ritkábban*=25 pont, *soha*=0 pont), akkor 56 pont lesz a felvételizők átlaga.

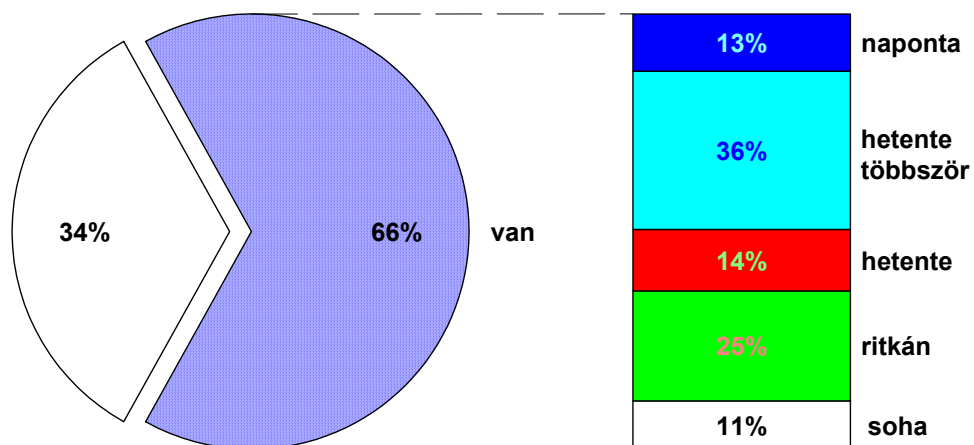
Meglepő, hogy a 10. évfolyamosok Internet-használati gyakoriság mutatója kicsivel magasabb (58 pont), mint a 11. évfolyamosoké (56 pont), ami viszont meghaladja a 12. évfolyam átlagát (55 pont). Mindez azt jelzi, hogy a középiskolások körében folyamatosan bővül az Internet-használat.

A középiskolások kétharmadának van e-mail címe

A kérdőívkitöltők kétharmadának van e-mail címe, igaz 8 százalékuk sohasem használja ez a címet, 17 százalékuk pedig csak ritkábban, mint hetente (28.ábra). A rendszeresen, tehát legalább hetente többször e-mail-t használó diákok aránya pontosan egyharmad. (28. ábra)

Vane e-mail címed?

Milyen gyakran használod?

Ha az e-mail címmel rendelkezők e-mail használati gyakoriságaira vonatkozó válaszokat a szokásos módon 100 fokú skálára vetítjük, akkor 54 pontnak lesz a főátlag.

Népszerűek az oktatási portálok

A felvételiző középiskolások körében természetesen népszerűek az internetes oktatási portálok. A kérdőívkitöltők 62 százaléka viszonylag rendszeresen látogatni szokott legalább egy ilyen, 16 százalékuk kettőt is, 4 százalékuk pedig hármat vagy többet is. A legnépszerűbb oktatási portálnak a www.felvi.hu és a www.sulinet.hu bizonyult. Ezeket a kérdőívkitöltők 30-30 százaléka szokta látogatni. Sok látogatója van a www.palya.hu és a www.fisz.hu oldalaknak is. Ezeket tizedük jelölte meg, olyan oktatási portáloldalként, melyet viszonylag rendszeresen látogatni szokott. Végül a www.diaknet.hu oldalnak is népes közönsége van. Ezt a lapot a válaszadók 6 százaléka jelölte meg. Más oktatási portálokat nem említettek 1 százaléknál gyakrabban.

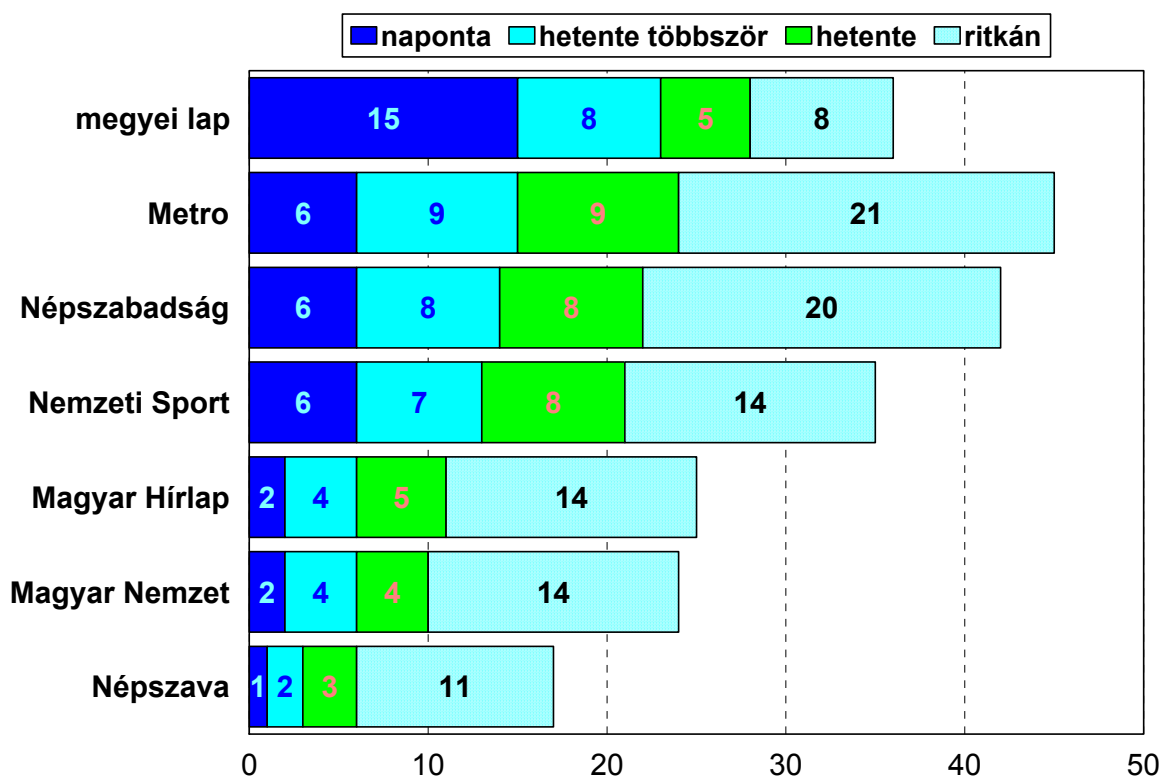
A felvételizők egyharmada játszva tanul a világhálón

A www.felvetelizo.hu internetes játékról a felvételizni szándékozók 27 százaléka hallott, és 4 százaléka már regisztráltatta is magát az oldalon. A naponta internetezők 36 százaléka hallott az oldalról, a hetente többször internetezők 30 százaléka, a hetente internetezők 26 százaléka, végül a ritkán internetezők 22 százaléka. Ennél talán kissé meglepőbb, hogy a sohasem internetezők 16 százalékához is eljutott a játék híre, nyilván internetező társaiktól.

Vezetnek a megyei napilapok

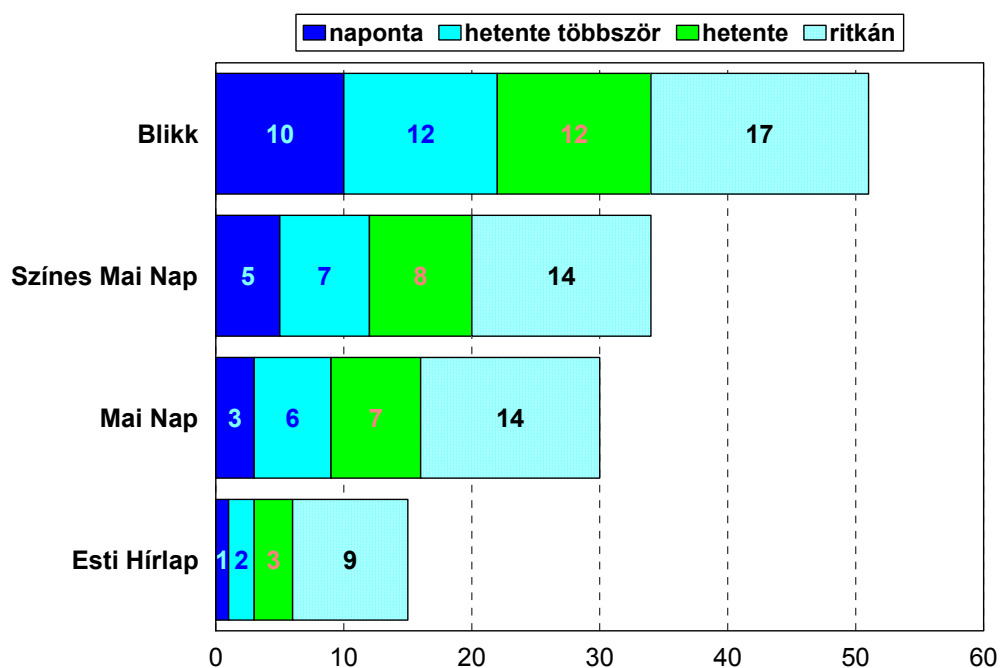
A napilapolvasás nem igazán jellemző a középiskolásokra. Tizedük sohasem vesz a kezébe napilapokat, 40 százalékuk pedig a heti gyakoriságnál ritkábban olvassa a sajtót. Rendszeres napilapolvasónak a kérdőívkitöltők fele tekinthető. Ebből 26 százalék azok aránya, akik egy napilapot vesznek a kezükbe, és 12 százalék azok aránya, akik minden nap több napilapot is átnéznek. Végül a hiányzó 12 százalék hetente többször olvas egy vagy több lapot, de nem naponta. (29. ábra)

Milyen gyakran olvasod a következő napilapokat?

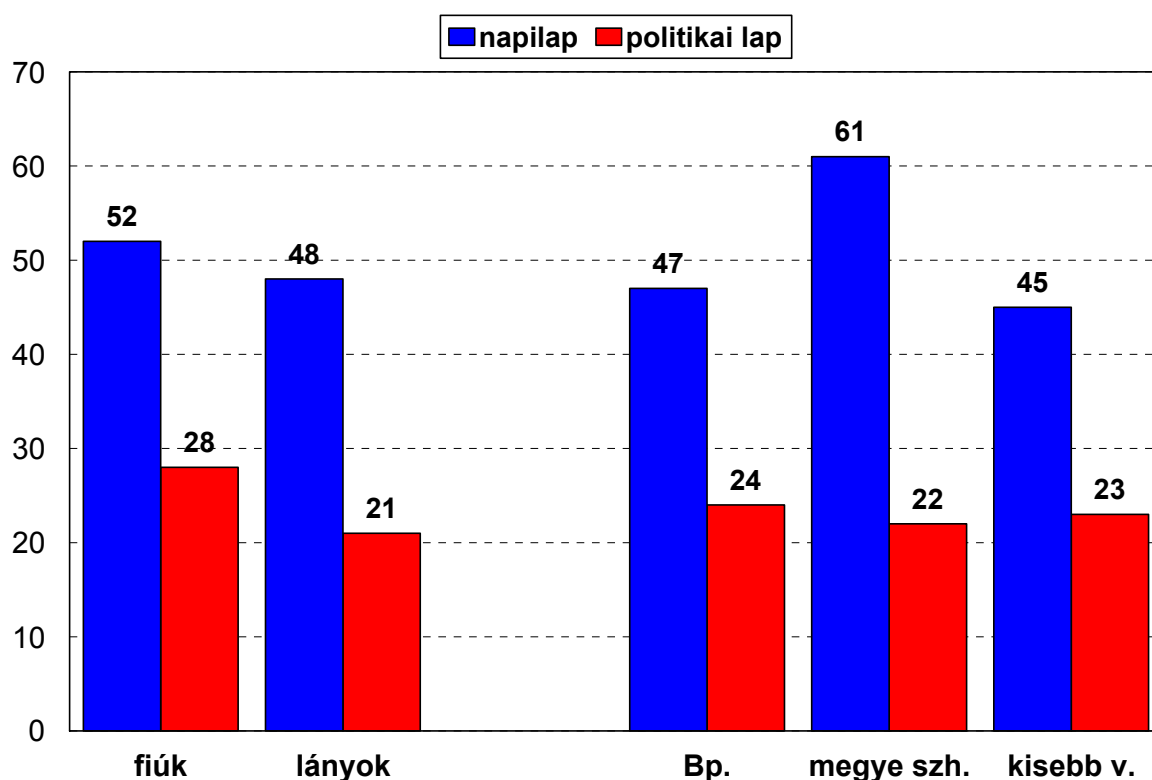
A középiskolás diákok körében a bulvárlapok - illetve ha vidékiek a megyei napilap - a legnépszerűbbek. Országos terjesztésű politikai napilapokat mindössze a felvételizni szándékozó 23 százaléka olvas rendszeresen, azaz legalább hetente többször. 19 százalékuk egy politikai napilapot olvas, és mindössze 4 százalék azok aránya, akik több országos terjesztésű politikai napilapot is rendszeresen olvasnak. (30. ábra)

Milyen gyakran olvasod a következő bulvárlapokat?

A Metrót és a megyei lapokat nézve, azt mondhatjuk, hogy a felvételizni szándékozó középiskolások fele tekinthető rendszeres napilapolvasónak. A fiúk kezében nagyobb valószínűséggel láthatunk újságot, mint a lányok kezében, és a megyeszékhelyeken élő középiskolások olvasnak a legrendszeresebben napilapot. Ez azonban elsősorban a megyei lapot jelenti. (31. ábra)

A napilapokat, illetve politikai lapokat rendszeresen olvasók arányai

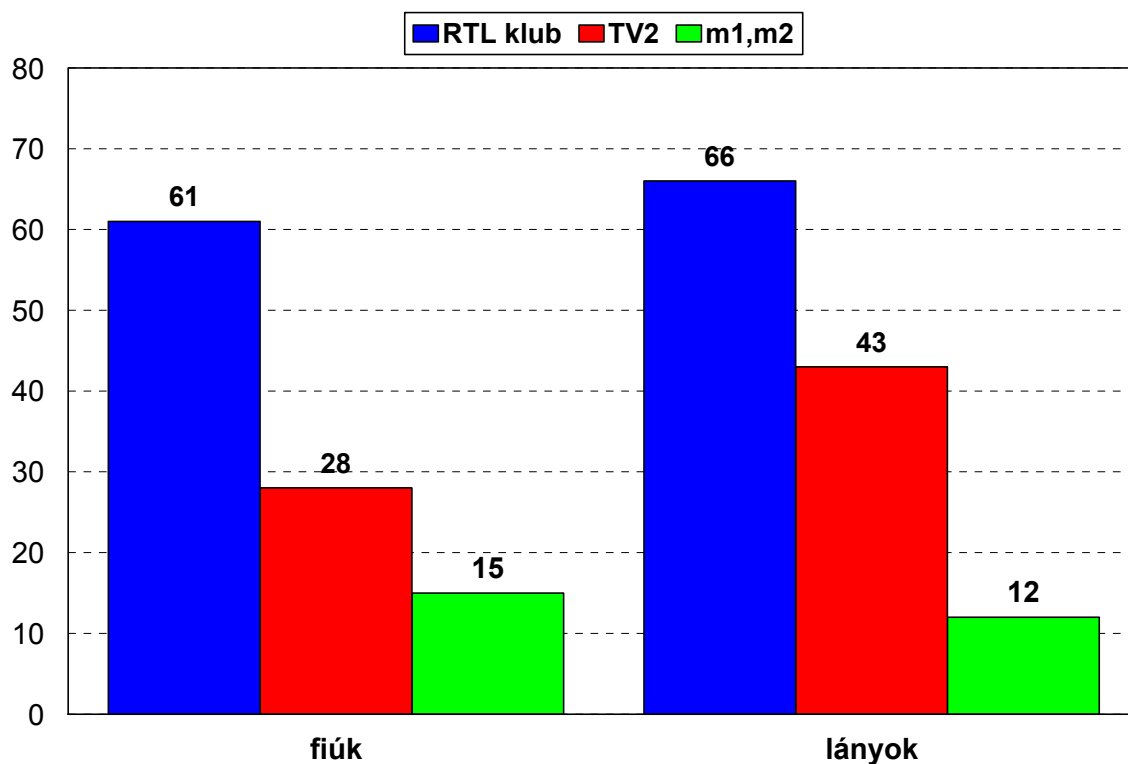
Hódít a televízió

A kérdőívkitöltők 93 százaléka megjelölt 1 vagy két magyar tévécsatornát, mint olyat, melyet a leggyakrabban szokott nézni. A felvételizni szándékozó középiskolások körében az RTL klub a kiugróan legnépszerűbb csatorna. Ezt 64 százaléuk jelölte meg, míg a 2. helyre kerülő TV2-öt mindössze 37 százaléuk. A harmadik helyre a közszolgálati csatornák (m1, m2) kerültek 13 százalékos jelölési gyakorisággal, egyéb csatornákat pedig alig jelölt valaki (VIASAT3=5%; Duna TV=4%, HírTv=2%, egyéb csatornák=3%). (32. ábra)

A fiúk és a lányok válaszai között az a legnagyobb eltérés, hogy a lányok sokkal gyakrabban jelöltek két csatornát, így körükben jóval nagyobb az átlagosnál a TV2 említési gyakorisága, ám az RTL klubé is átlag fölötti (32. ábra). A TV2 ezenkívül a dél-dunántúli régióban is

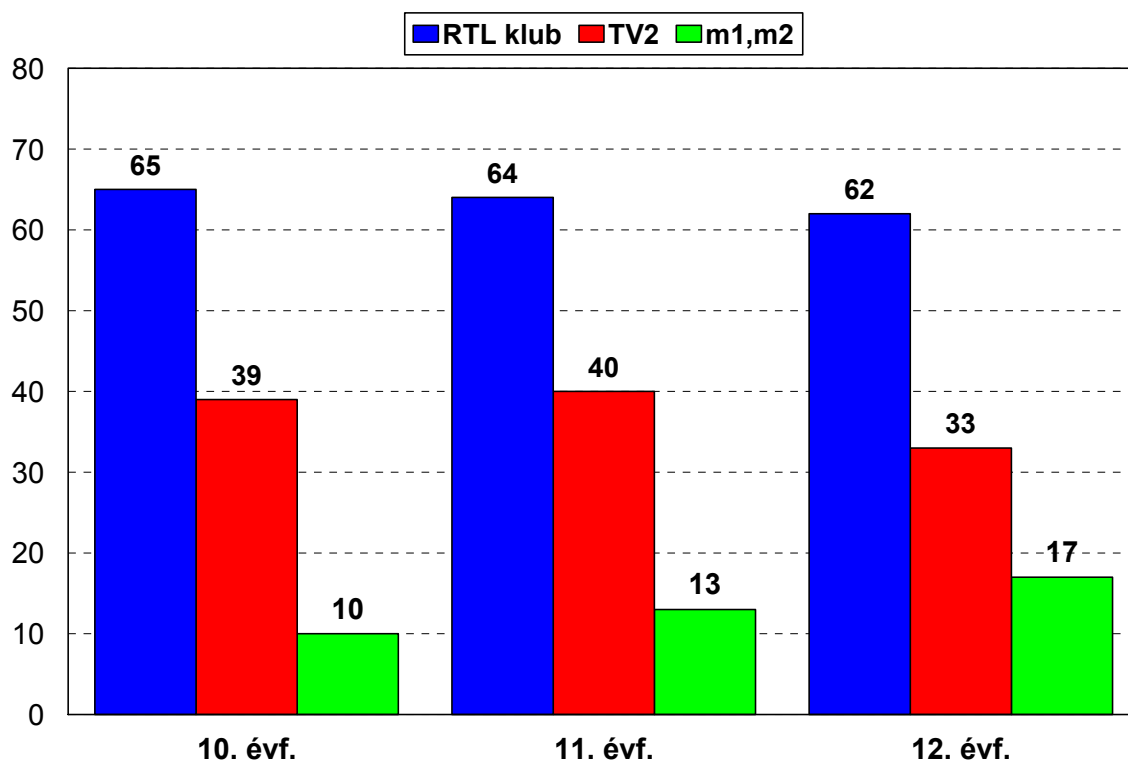
megszorítja kissé az RTL klubot. Itt az átlagos 64/37 százalékos említési gyakoriságokkal szemben 59/42 százalék a két csatorna népszerűségi mutatója.

A három legnépszerűbb tévécsatorna jelölési gyakoriságai

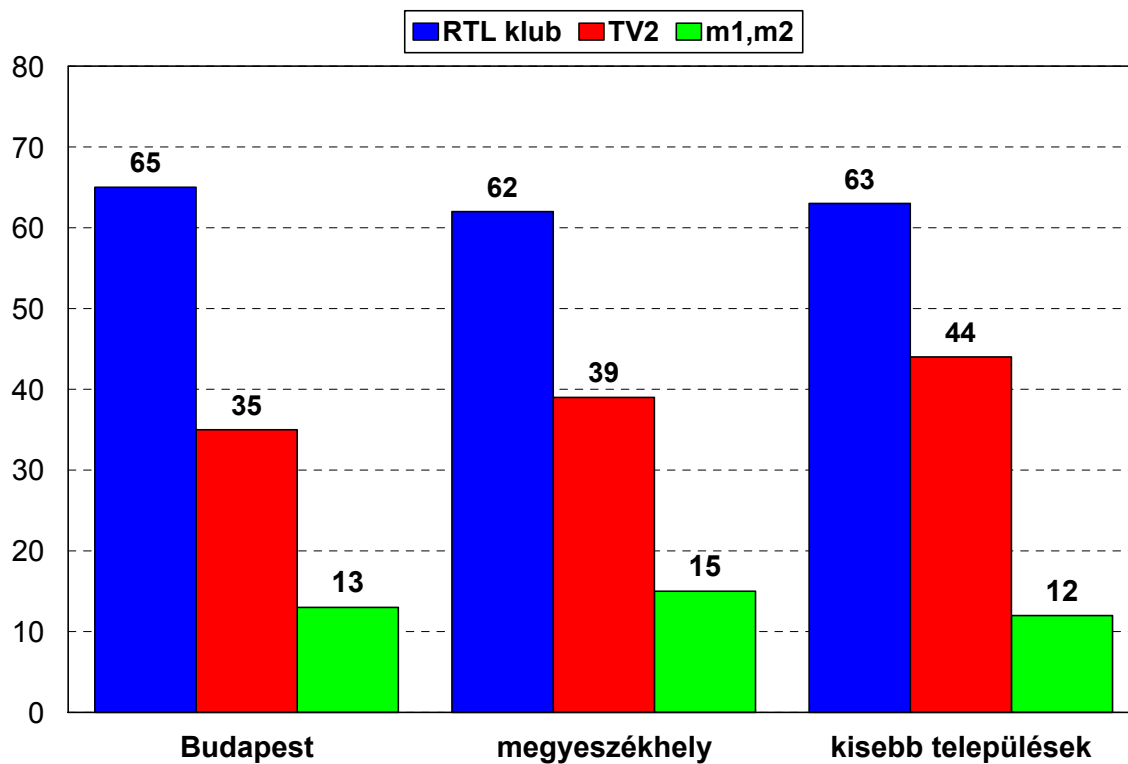

Évfolyamonként és település nagyság szerint is jelentősek az eltérések a három legnépszerűbb csatorna, említési gyakoriságaiban. Az érettségizők az átlagosnál gyakrabban említették a közszolgálati tévét, a budapestiek körében pedig még az átlagosnál is népszerűbb az RTL klub. (33. és 34. ábra)

A három legnépszerűbb tévécsatorna jelölési gyakoriságai

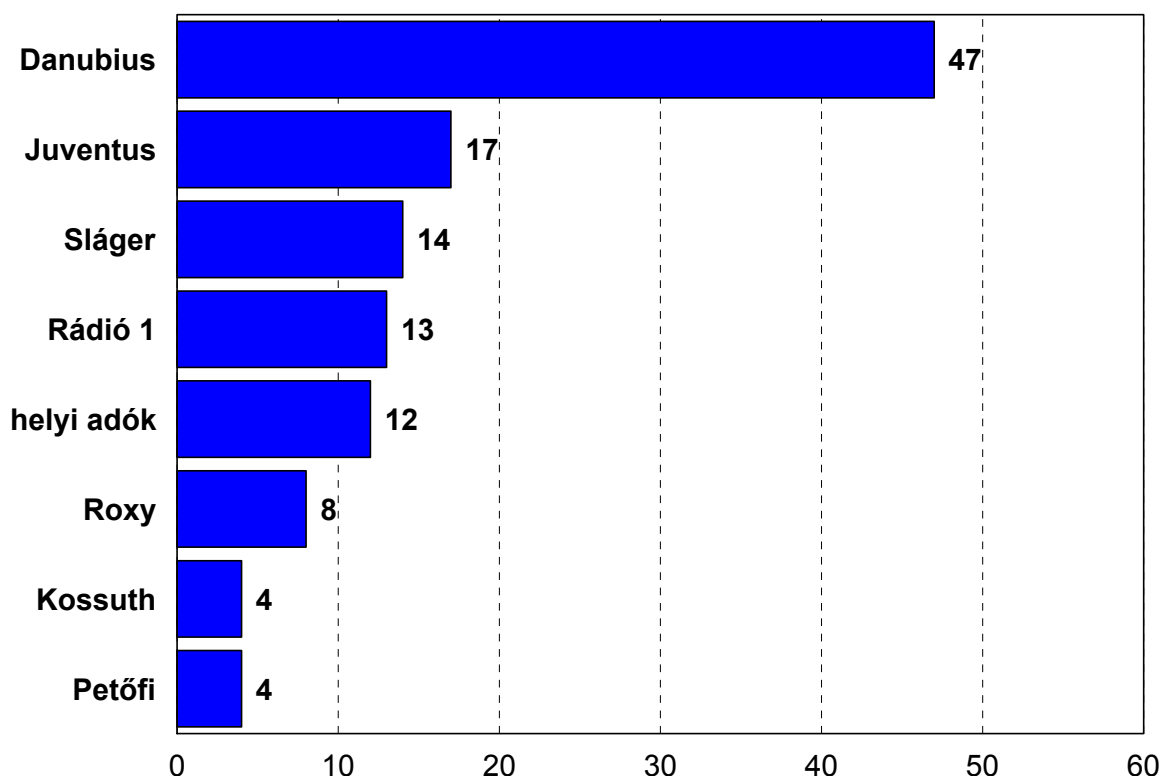

A három legnépszerűbb tévécsatorna jelölési gyakoriságai

A kérdőívkitöltők 95 százaléka megjelölt egy vagy két rádióadót is, amelyet a leggyakrabban szokott hallgatni. A válaszok itt lényegesen jobban szóródtak, mint a tévécsatornák esetében, elsősorban azért, mert viszonylag sokan említettek helyi, regionális adókat (is). Ezzel együtt megállapítható, hogy a felvételizni szándékozó középiskolások körében a Danubius rádió örvend kiugróan magas népszerűségnek. (34. ábra)

Melyik rádióadót hallgatod a legtöbbet?

A legtöbbet hallgatott rádiók jelölési gyakoriságaiban csak lakóhely szerint vannak igazán markáns eltérések. Ezek elsősorban abból adódnak, hogy az egyes adók más és más lefedettséggel működnek, illetve abból, hogy a fővárosban sokkal több fiatalokat célzó adó létezik, mint az ország más részein. Ennek megfelelően a budapestiek válaszaik sokkal jobban szóródnak, mint a vidékieké.

A lányok ennél a kérdésnél is gyakrabban jelöltek két adót, mint a fiúk, így körükben a legtöbb adó jelölési gyakorisága magasabb, mint a fiúk körében. A kivétel a Sláger rádió, mely a fiúk körében népszerűbb. (35. ábra)

A három legnépszerűbb rádióadó jelölési gyakoriságai

